

Dierengezondheidszorg Vlaanderen

JAARVERSLAG 2010

Inhoud

3	Voorwoord
4	Algemene informatie
5	Missie en waarden
6	Strategische doelstellingen
10	Organisatiestructuur
12	Bestuurs- en adviesorganen
16	Tijdslijn 2010
18	Operationele activiteiten
19	Unit Identificatie & Registratie (I&R)
24	Unit Laboratorium
32	Unit Services
48	Algemene diensten
49	Afdeling Personeelszaken
51	Afdeling Financiën
53	Afdeling ICT
56	Bijlagen
57	Publicaties
62	Lijst afkortingen
63	Contactgegevens
64	Colofon

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2010 van Diergezondheidszorg Vlaanderen (DGZ). Dit document is in de eerste plaats bestemd voor de leden van de algemene vergadering en voor een aantal rechtstreeks bij DGZ betrokken, externe partijen. Het wordt ter gelegenheid van de jaarlijkse statutaire algemene vergadering aan de leden gepresenteerd.

Het jaar 2010 is voor DGZ vooral een jaar geweest van heroriëntatie, zowel extern als intern.

Het meest in het oog springend was de heroriëntatie van de sanitaire programma's, waarover zeer intensief overleg is gepleegd met de verschillende belanghebbende externe partijen. Het overleg met onze partners heeft geleid tot een vijfjarenconventie met het FAVV, onze belangrijkste opdrachtgever vanuit de overheid. Bijkomend zijn een aantal nieuwe programma's beschreven en voorbereid, die via de Raad van het Fonds door de veehouderijsector zijn gedragen. Verder in dit jaarverslag komen we hierop uitgebreid terug.

Intern vormde het meerjarenbeleidsplan van DGZ, zoals dat begin 2010 door de algemene vergadering werd goedgekeurd, de aanzet om een stapsgewijs veranderingstraject in te zetten. Het meerjarenbeleidsplan heeft in de loop van 2010 geleid tot een gedeeltelijke vernieuwing van de leiding en een beperkte aanpassing van de structuur. Daarmee is de basis gelegd voor de verdere stapsgewijze veranderingen die nodig zijn om DGZ daadwerkelijk dichter te brengen bij haar klanten, de veehouders en de dierenartsen. Tezelfdertijd kunnen we nu beter invulling geven aan de fundamentele rol van DGZ: met name de brugfunctie verzorgen tussen de overheid enerzijds en de klanten van DGZ anderzijds. Ook daarover meer toelichting verder in dit jaarverslag.

Een andere belangrijke verwezenlijking van 2010 was het stabiel maken van Veeportaal en de achterliggende I&R-databanken. De ongemakken van de opstartfase in 2009 liggen ver achter ons. Veeportaal kende in 2010 een gestage groei van het aantal gebruikers. Eind 2010 telden we meer dan 17.500 veehouders die gebruik maken van Veeportaal, onder wie meer dan 10.000 rundveehouders. Hiermee hebben we een symbolische kaap genomen.

Het jaarverslag 2010 bestaat net als de vorige jaren uit volgende deelverslagen:

- Samenvatting van de belangrijkste beleidsthema's gekaderd in een overzicht van de activiteiten per unit:
 - Operationele activiteiten:*
 - Identificatie & Registratie (I&R)
 - Laboratorium
 - Diergeneeskundige Services
 - Ondersteunende activiteiten:*
 - Personeel
 - Financiën
 - Informatietechnologie (IT)
- In een afzonderlijke publicatie: gedetailleerde cijfermatige weergave van de activiteiten van de units Identificatie & Registratie en Laboratorium & Gezondheidsadministratie.

Het is de ambitie van het bestuur, de directie, het management en de medewerkers van DGZ om in de komende jaren door te gaan op de ingeslagen weg, en de organisatie en haar dienstverlening verder te professionaliseren. Zo hopen we toegevoegde waarde te creëren voor de Vlaamse veehouders, de dierenartsen, de opdrachtgevende overheden en de diverse overige partners en externe partijen.

Denis Volckaert

1 Algemene informatie

- 5 Missie en waarden
- 6 Strategische doelstellingen
- 10 Organisatiestructuur
- 12 Bestuurs- en adviesorganen
- 16 Tijdslijn 2010

MISSIE EN WAARDEN

1

Het herijken van de missie van DGZ heeft plaatsgevonden in 2009. De missie luidt als volgt:

DGZ is dé betrouwbare partner van de Vlaamse veehouder om met gezonde dieren op duurzame wijze veilig voedsel te produceren.

DGZ wil dit realiseren door:

- het aanbieden van hoogkwalitatieve diensten en producten;
- het verzorgen van de brugfunctie tussen de veehouder en de overheid;
- betrokkenheid in de samenwerking tussen de veehouder, de dierenarts en de medewerkers.

In hetzelfde traject zijn eveneens de **kernwaarden** van DGZ bediscussieerd en vastgelegd. Deze zijn:

- integriteit;
- betrouwbaarheid;
- transparantie;
- ondersteunend.

De strategische doelstellingen, de jaarplannen en de dagelijkse operationele activiteiten worden permanent getoetst aan deze uitgangspunten. Het vereist een niet mis te verstaan engagement en een grote discipline van alle leden, bestuurders, medewerkers en partners van DGZ om te allen tijde volgens deze principes te werken.

In het meerjarenbeleidsplan heeft DGZ haar strategische doelstellingen voor 2010 tot en met 2012 vastgelegd. Zij vormen de leidraad en het fundament voor de operationele plannen binnen de organisatie.

1. Gezonde financiële ontwikkeling

- In 2010 is veel aandacht besteed aan het verder **beheersbaar maken van de kosten**, het tijdig uitwerken van de begroting 2011 en het verbeteren van de **financiële planning en controle** in het algemeen.
- Het nauwkeuriger in beeld brengen van de kostenfactoren die verbonden zijn met het zeer gediversifieerde pakket van producten en diensten dat DGZ levert aan tal van verschillende partijen, is een voorwaarde om tot een betere financiële sturing te komen. Tegelijk schept het de mogelijkheid om een grotere eigen verantwoordelijkheid neer te leggen bij alle onderdelen en schakels in de ketting van het dienstverleningsproces van DGZ. De grote wijzigingen in dit proces als

gevolg van de heroriëntatie van de sanitaire programma's hebben van 2010 een overgangsjaar gemaakt waarin is gewerkt aan het inhoudelijk en financieel herdefiniëren en uitwerken van de operationele werking. Dit gebeurde overigens in belangrijke mate in samenwerking met de externe partners en opdrachtgevers. Het meerjarenbeleidsplan heeft de lijnen uitgetekend waarbinnen dit alles tot nieuwe evenwichten moet komen.

2. Verankeren van de bedrijfszekerheid

- In 2009 is de basis gelegd voor het heroriënteren van het veterinair sanitair beleid. In 2010 is de nieuwe benadering doorvertaald in concretere opdrachten en cijfers. Het resultaat hiervan was de vijfjarenovereenkomst tussen FAVV, DGZ en ARSIA, die eind 2010 opgeleverd werd. Daarmee is het **partnerschap van DGZ met het FAVV voor de langere termijn** – tot 2015 – bezegeld. Vanaf 2011 zal in dit kader gewerkt worden conform de afspraken die zijn vastgelegd in veertien subovereenkomsten met betrekking tot de laboratoriumactiviteiten, zeven aangaande diergeneeskundige begeleidingsprogramma's en drie betreffende identificatie & registratie (I&R).
- In 2010 is gewerkt aan het verankeren van de **IT-kennis en -kunde binnen de organisatie zelf**. De dienstverlening van DGZ is sterk afhankelijk van het goed en stabiel functioneren van de ondersteunende IT-systemen. Hiervoor was DGZ de voorbije jaren te sterk afhankelijk van externe consultancy. Ook nu is dit nog het geval. Niettemin is er door de werving van enkele nieuwe IT-medewerkers een betere balans nagestreefd tussen enerzijds extern ingehuurde specialistische kennis om het hoge kwaliteitsniveau te blijven verzekeren en anderzijds intern beschikbare kennis om de continuïteit op ieder moment te garanderen.
- Voor Veeportaal zelf, evenals voor de interne, ondersteunende systemen, kunnen we stellen dat deze in 2010 tot stabiliteit zijn gebracht. Dat neemt niet weg dat er nog verdere verbeterstappen gezet kunnen worden o.a. in het op elkaar afstemmen van de verschillende systemen.

3. Vergroten van de markt- en klantgerichtheid

- De nadrukkelijke doelstelling van DGZ blijft om **nog beter aansluiting te vinden bij de behoeften van de klant en de markt**, en een grotere toegevoegde waarde te leveren aan de sector. Het **bevorderen van samenwerking**, zowel intern bij DGZ als extern met de partners, is een cruciale voorwaarde om verder succesvol te kunnen opereren.
- In 2010 is de ingezette beleidslijn om DGZ dichter te positioneren bij de veehouders doorgetrokken. Diverse voorbereidende stappen zijn gezet om dit in 2011 nog duidelijker tot uiting te laten komen, bv. in de externe communicatie. Zo staat er een nieuwe website in de steigers en streven we naar een sterkere vertegenwoordiging op de beurzen. Samen met een grotere aanwezigheid van programmadiereartsen op het terrein, moet dit de **zichtbaarheid en toegankelijkheid van DGZ vergroten**.

4. Verbeteren van de efficiëntie

Zowel de unit I&R als de unit Laboratorium verrichten grote hoeveelheden analoge handelingen op een sterk gestandaardiseerde wijze. De veehouder en de overheid vragen echter steeds meer flexibiliteit in de dienstverlening, dit voor een zo laag mogelijke prijs en zonder in te boeten aan kwaliteit.

Die vraag van de opdrachtgevers en klanten van DGZ was in 2010 een belangrijk uitgangspunt tijdens de diverse besprekingen rondom de heroriëntatie van het sanitair beleid. Dit heeft meteen ook een verhoogde druk gelegd op de efficiëntie van de werking.

Een duidelijke efficiëntieverbetering als gevolg van de investeringen in de reëngineering van Sanitel is in 2010 geleidelijk aan duidelijk zichtbaar geworden.

Voor de laboratoriumactiviteiten hebben de vele programmawijzigingen binnen het nieuwe sanitair beleid ertoe geleid dat de prioriteit vooral is gegaan naar het voorbereiden en opstarten van deze

nieuwe programma's, en naar het vinden van een nieuwe balans in de operationele werking. In de vervolgfase kan opnieuw meer aandacht gaan naar het optimaliseren van de processen met het oog op een hogere efficiëntie.

5. Dierengezondheidszorg meer richten naar preventie

De veehouder vraagt met aandring om met zo gezond mogelijke dieren te kunnen werken. Dierziekten kosten geld aan de keten als geheel en aan de producent in het bijzonder. Bijgevolg brengt preventie van ziekten indirect heel wat geld op. De eerstelijnsdierengezondheidszorg treedt vandaag in eerste instantie nog curatief op. DGZ heeft als doel om – via het introduceren van vernieuwde monitoringprogramma's – een zichtbare bijdrage te leveren om geleidelijk de benadering van dierengezondheidszorg te verschuiven van curatief naar preventief.

De introductie van het abortusprotocol eind 2009 is in dat kader een voltref-fer gebleken. Het aantal binnen dit protocol uitgevoerde onderzoeken in 2010 ligt er niet om. De resultaten van dit onderzoek worden gebundeld en geïnterpreteerd, en vervolgens doorvertaald naar gegevens en advies voor toepassing op het terrein. Dit proces is gestart in 2010 en zal verder geconcretiseerd worden in 2011.

Van uitzonderlijk belang waren ook de voorbereidende werkzaamheden voor het IBR-programma en het opstarten ervan in de tweede helft van 2010. Het jaar 2011 zal ongetwijfeld hét jaar van het IBR-programma worden.

Nieuw is ook het aankoopprotocol, dat in 2010 werd ontwikkeld en vanaf 2011 voor de veehouder beschikbaar zal zijn.

DGZ: een steunpilaar voor het FAVV in het nieuwe sanitair beleid

Het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) heeft eind 2009 begin 2010 een nieuw sanitair beleid ontwikkeld waarbij de nadruk wordt gelegd op de vroegtijdige detectie van nieuw opduikende ziekten, een efficiënte bewaking van de dierengezondheid en de begeleiding van de houders.

Om deze doelstellingen te bereiken, doet het FAVV een beroep op de dierengezondheidsverenigingen DGZ en ARSIA. Daarom werd eind 2010 de overeenkomst die het FAVV met beide verenigingen heeft, volledig herzien en gemoderniseerd.

De nieuwe overeenkomst is geldig voor een periode van vijf jaar (2011-2015), wat beide partijen toelaat om een langetermijnstrategie te ontwikkelen.

Voor DGZ was het verankeren van de samenwerking met het FAVV daarbij cruciaal; voor het FAVV is het belangrijk over partners te beschikken die flexibel en efficiënt kunnen ageren in de snel wijzigende maatschappij waarin we leven en waarin landbouwers actief zijn. De globale overeenkomst bestaat uit 24 subovereenkomsten waarin de opdrachten die het FAVV voor DGZ heeft, worden weergegeven, evenals de wijze waarop DGZ en ARSIA de taken moeten uitvoeren, en hoe erover gerapporteerd moet worden.

Ook het financiële luik is in deze zeer belangrijk en de uitgangshypothese was dat de financiële enveloppe onveranderd bleef. Dit is een zeer belangrijk gegeven voor de stabiliteit van de dierengezondheidsverenigingen!

Het spreekt vanzelf dat er een zeer strikte opvolging nodig is voor deze subovereenkomsten; hierbij worden moderne managementtools gebruikt.

Deze subovereenkomsten passen perfect in het nieuwe sanitair beleid waarbij correcte informatie snel ter beschikking gesteld moet worden van al wie bij dit beleid betrokken is. De volledige lijst van deze 24 subconventies vindt u op de volgende pagina. Het FAVV is zo de grootste klant van DGZ en het uitvoeren van al deze opdrachten zal de komende periode best een serieuze uitdaging zijn. Ik ben ervan overtuigd dat we met DGZ een correcte en betrouwbare partner hebben aangeduid die haar taken op een professionele en efficiënte manier zal uitvoeren.

Geert De Poorter, Directeur-generaal Laboratoria FAVV

OVERZICHT SUBCONVENTIES MEERJARENCONVENTIE FAVV

1	Centrum voor preventie en diergeneeskundige diagnostiek	Het organiseren en uitbaten, van minstens één operationeel centrum en een tweede stand-by, voor preventie en diergeneeskundige diagnostiek: ophalen kadavers, uitvoeren van autopsies, analyses, administratief werk, etc.
2	Crisisactiviteiten	Wanneer zich een crisissituatie voordoet – afhankelijk van de situatie – het verhogen van de capaciteit betreffende ophalen van kadavers, het uitvoeren van autopsies, analyses, administratief werk, etc.
3	Samenstellen van een serotheek	Uitbouwen van een verzameling van stalen genomen in het kader van de jaarlijkse referentiescreenings
4	Gezondheidsadministratie	Activiteiten gezondheidsadministratie in het kader van brucellose/leucose, tuberculose, wintercampagne, moederdieren, legpluimvee, beheer van statuten, bewakingsprogramma's, etc.
5	Sanitaire diergeneeskundige begeleiding	Epidemiologische en sanitaire begeleiding en ondersteuning van een sanitair netwerk (anders gezegd het opvolgen van het voorkomen van bepaalde dierziekten en trends op het terrein) en diergeneeskundige begeleiding van de veehouder en/of de bedrijfsdierenarts op diverse terreinen
6	Diergeneeskundige begeleiding bij abortus van runderen en kleine herkauwers	Diergeneeskundige begeleiding van de veehouder/(bedrijfs)dierenarts, specifiek in het kader van de 'abortusproblematiek' bij runderen en kleine herkauwers
7	IBR	Toekennen van IBR-statuten
8	Bewakingsprogramma bij runderen	Het uitvoeren van analyses voor het bepalen van het voorkomen van dierziekten, het vroegtijdig detecteren van opkomende dierziekten en het aantonen van vrijheid van ziekte voor bepaalde dierziekten
9	Abortus bij runderen	Onderzoek naar de oorzaak van abortus bij runderen: ophaling van foeti, uitvoeren autopsie en analyses
10	TSE	Uitvoering van de TSE-testen op kadavers van runderen, schapen en geiten die zijn ontvangen van het vilbeluik
11	Bewakingsprogramma bij kleine herkauwers	Epidemiologische bewaking van ziekten bij kleine herkauwers: analyses, bemonstering, etc.
12	Abortus bij kleine herkauwers	Onderzoek naar de oorzaak van abortus bij kleine herkauwers: ophaling van foeti, uitvoeren autopsie en analyses
13	Blauwtong	Uitvoeren van analyses, conditioneren van stalen en uitvoeren van autopsies in het kader van diagnostiek van verdenkingen en de monitoringprogramma's die het FAVV voor blauwtong in de veestapel organiseert
14	Bewakingsprogramma bij varkens	Epidemiologische bewaking van varkensziekten: analyses, conditioneren stalen, ...
15	Bewakingsprogramma voor de ziekte van Aujeszky	Uitvoeren van de serologische testen en de rapportering aan het FAVV, de bedrijfsdierenartsen en de varkenshouders
16	Programma Salmonella Varkens	Analyse van stalen afkomstig van bedrijven met vleesvarkens en rapportering van resultaten
17	Begeleiden van de bewaking van Salmonella bij varkens	Aanduiden van Salmonella-risicobedrijven en begeleiding van veehouders en dierenartsen
18	Bewakingsprogramma bij pluimvee	Bacteriologisch onderzoek bij bedrijven met braadkippen en rapportage van de resultaten
19	Bestrijdingsprogramma's bij fokpluimvee, Salmonella bij pluimvee, hygiënecontrole in de broeierijen	Uitvoeren van monsternames, analyses, administratieve opvolging, advies en rapporteringen aan bedrijfsdierenarts, veehouder en FAVV
20	Begeleiding van de bestrijding van Salmonella bij pluimvee	Begeleiding van veehouders en bedrijfsdierenartsen voor de bestrijding van Salmonella bij pluimvee
21	Prestatielijsten dierenartsen	Per kwartaal prestatelijsten opmaken voor de bedrijfsdierenartsen voor opvolging van bedrijfsbezoeken en bemonstering o.a. brucellose, leucose, aujeszky, blauwtong, etc.; en de administratieve ondersteuning in de bestrijding van bijenziekten
22	Bijwerken van de gegevens in BOOD	Verzekeren van de link tussen de databanken BOOD en Sanitel: BOOD is de databank van alle operatoren, Sanitel betreft alleen de veehouderij
23	Gebruik van de Sanitelgegevens	Beheren van de zogenaamde synchronisatiedatabase (namelijk een kopie van de Saniteldatabase)
24	Identificatie en registratie	Het beheer van de gegevens met betrekking tot I&R van de dieren, de beslagen, de veehouders en de veehouderijen in Sanitel, zoals vastgelegd in de regelgeving ter zake

DGZ is een vzw die bestuurd wordt door een raad van bestuur. De 15 leden van de raad van bestuur zijn veehouders, allen actief in de Vlaamse regio. Samen vertegenwoordigen ze de drie hoofdsectoren, namelijk herkauwers, varkens en pluimvee. De algemene vergadering bestaat uit 50 actieve veehouders, die eveneens deze drie sectoren vertegenwoordigen. De dagelijkse leiding van DGZ is in handen van de directeur en vier unit managers, elk verantwoordelijk voor één van volgende units: I&R, Labo, Services en Algemene Diensten.

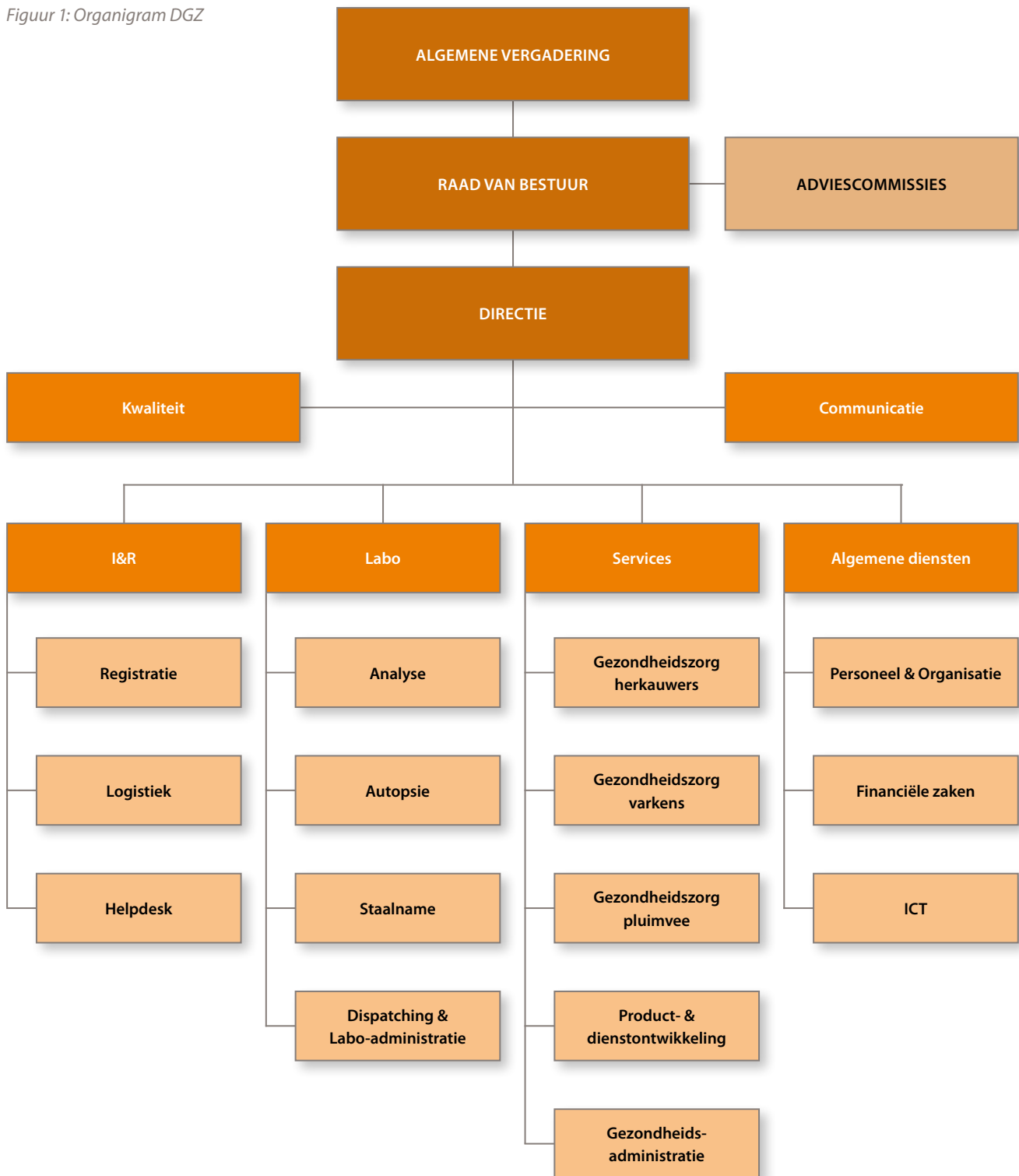
De organisatiestructuur is in de loop van 2010 op enkele punten aangepast om beter aan te sluiten bij de noden van de organisatie en bij de strategische doelstellingen. Daarbij wordt vooral gemikt op het vergroten van de klantgerichtheid, op kostenbeheersing en op de ontwikkeling van meer op preventie gerichte diergeneeskundige diensten.

Concreet is de voormalige unit Diergeneeskundige en Epidemiologische Ondersteuning (DEO) omgevormd tot de unit Services. Deze unit zal zich meer dan ooit tevoren richten op de begeleiding van de veehouders en de dierenartsen in het kader van de diergeneeskundige programma's. De afdeling Gezondheidsadministratie is eveneens onder deze unit gebracht zodat de administratie rondom

de programma's zeer dicht bij de klant en de uitwerking van de programma's staat. De afdeling Autopsie is anderzijds verschoven naar de unit Labo, omdat de diagnostische activiteiten die verband houden met autopsies goed aansluiten bij de analytische processen. De verantwoordelijkheid aangaande communicatie en kwaliteit is hoger in de organisatie neergelegd om op die manier het belang hiervan te onderstrepen, maar ook en vooral met het oog op meer eenduidigheid en efficiëntie over de volle breedte van DGZ.

De organisatie is met deze aanpassingen vlakker gemaakt. Ook is de samenhang en de balans tussen de onderdelen verbeterd. Zo kunnen we ons verder nadrukkelijker profileren als één DGZ!

Figuur 1: Organigram DGZ

Het directiecomité

vlnr: Denis Volckaert, Odette Van Hamme, Veerle Ryckaert, Sigrid Stoop, Luc Vanstraelen, Els Scheir (directieassistente), Lambert Janssen, Mia Vanrobaeys, Robin Houbaert

Directiecomité

Het directiecomité bestaat uit de directeur, de vier unit managers en de secretaris van de vereniging. De raad van bestuur is via de voorzitter en de ondervoorzitter vertegenwoordigd in het directiecomité. Dit comité vergaderde in 2010 maandelijks.

Leden van het directiecomité:

- Denis Volckaert, directeur
- Veerle Ryckaert, unit manager Identificatie & Registratie
- Mia Vanrobaeys, unit manager Laboratorium
- Sigrid Stoop, unit manager Services (sinds 1 mei 2010)
- Robin Houbaert, unit manager Algemene Diensten (sinds 1 mei 2010)
- Luc Vanstraelen, teamleider Personeel & Organisatie, secretaris van DGZ vzw
- Lambert Janssen, voorzitter raad van bestuur
- Odette Van Hamme, ondervoorzitter raad van bestuur

Raad van bestuur

De raad van bestuur, die vergadert met dezelfde frequentie als het directiecomité, heeft in 2010 bijzondere aandacht besteed aan volgende onderwerpen:

- het financieel beleid, de opvolging van de jaarrekeningen 2009 en 2010;
- het meerjarenbeleidsplan 2010-2012;
- de interne audit aangaande de IT-investeringen;
- de gedeeltelijke interne reorganisatie en de aanstelling van de nieuwe unit managers;
- het opvolgen van de ontwikkelingen rondom Veeportaal;
- het ontwerp KB Identificatie en Registratie voor de rundersector en de daarmee verbonden retributies;
- de heroriëntatie van het sanitair beleid;
- de meerjarenconventie 2011-2015 met het FAVV;
- de nieuw voorgestelde programma's, met name abortusprotocol, aankoopprotocol, paratuberculose en IBR;
- het opvolgen van de opdrachten van de overheid en de projecten in samenwerking met diverse partijen;
- het ondernemingsplan en de begroting 2011;
- de mogelijke verkoop van de site te Alken;
- de voorstellen tot wijziging van de statuten en het huishoudelijke reglement.

Wij willen met onze bestuursploeg inzetten op kwaliteit. Kwaliteit in de dienstverlening naar onze klanten, tegen een correcte prijs. Kwaliteit in de werking van de organisatie, met aandacht voor de competenties van onze medewerkers.

Lambert Janssen
voorzitter raad van bestuur

Leden van de raad van bestuur:

- Lambert Janssen, voorzitter, varkenshouder, Maaseik
- Odette Van Hamme, ondervoorzitter, rundveehouder, Eeklo
- Franky Annys, varkens- en rundveehouder, Slijpe
- Rik Claeys, varkens- en rundveehouder, Leffinge
- Marnix De Zutter, rundveehouder, Sint-Jan-in-Eremo
- Frans Geldof, pluimveehouder & serviceverlener pluimveesector, Poperinge

- Alfons Gios, varkenshouder, Herenthout
- Marcel Heylen, rundveehouder, Geel
- Karel Jonckers, rundveehouder, Wommersom
- Geert Laureys, pluimveehouder, Lokeren tot mei 2010; opgevolgd door Luc Mouton, pluimveehouder, Knesselare
- Lieven Ryckewaert, rundveehouder, Harelbeke
- Frans Smets, pluimveehouder, Kasterlee
- Luc Van Biesen, varkenshouder, Lebbeke
- Kees van den Hout, rundveehouder, Neeroeteren
- Hendrik Vandamme, rundveehouder, Oostende

De raad van bestuur: vlnr Luc Vanstraelen, Luc Mouton, Frans Geldof, Alfons Gios, Rik Claeys, Odette Van Hamme, Lambert Janssen, Franky Annys, Kees van den Hout, Hendrik Vandamme, Lieven Ryckewaert, Luc Van Biesen, Marcel Heylen, Denis Volckaert (ontbreken op de foto: Marnix De Zutter, Karel Jonckers en Frans Smets)

Algemene vergadering

De algemene vergadering bestaat uit de leden van de raad van bestuur aangevuld met:

- Andre Bax, varkenshouder, Weelde
- Daniel Beuls, rundveehouder, Bilzen
- Agnes Bonny, rundveehoudster, Oostduinkerke
- Roger Boonen, rundveehouder, Meerhout
- Florent Byl, rundveehouder, Waarschoot
- Christiane Cobbaert, rundveehoudster, Jabbeke
- Stefan Cools, rundveehouder, Meerhout
- André D'Eer, rundveehouder, Kruibeke
- Carla De Schryvere, varkenshoudster, Koekelare
- Luc Desmet, rundveehouder, Bossuit
- Anita Gagelmans, pluimveehoudster, Wuustwezel
- Etienne Hamerlinck, rundveehouder, Evergem
- Philip Huysman, varkenshouder, Evergem
- Filip Lafaut, pluimveehouder, Brugge
- Laurens Melis, varkenshouder, Veurne
- Gustaaf Meulders, pluimveehouder, Hoogstraten

- Stefaan Moens, rundveehouder, Lebbeke
- Diederik Oben, rundveehouder, Millen-Riemst
- Tony Parren, pluimveehouder, Kinrooi-Kessenich
- Rik Persyn, rundveehouder, Wingene
- Willy Puttevels, varkenshouder, Tielt-Winge
- Jacques Serroen, varkenshouder, Staden
- Filip Tack, varkenshouder, Tielt
- Hilde Uleyn, rundveehoudster, Hooglede
- Rita Mathijs, rundveehoudster, Kaprijke
- Annemie Van den Broeck, rundveehoudster, Merksplas
- Jos Van Den Houte, rundveehouder, Merchtem
- Dominique Van Den Keybus, rundveehouder, Halle
- Luc Van Dommelen, rundveehouder, Turnhout
- Bart Vander Linden, rundveehouder, Horebeke
- Jozef Vanoverbeke, varkenshouder, Diksmuide
- Guy Verhelst, pluimveehouder, Sint-Denijs
- Antoine Vervaet, rundveehouder, Lokeren
- Livinus Volcke, rundveehouder, Ichtegem

Adviescommissies

Adviescommissie Plumvee

- Danny Coulier, Leisele
- Koen De Cock, Gavere
- Joris De Gussem, Izegem
- Joost Dewicke, Nieuwpoort
- Anita Gagelmans, Wuustwezel
- Frans Geldof, Poperinge
- Filip Ghekiere, Wevelgem
- Ilka Hertogs, Geel
- Filip Lafaut, Brugge
- Geert Laureys, Lokeren
- Dirk Lekens, Zwevezele
- Rene Martens, Wuustwezel
- Luc Mouton, Knesselare
- Patrick Nijst, Lanaken
- Tony Parren, Kinrooi
- Dirk Segers, Arendonk
- Frans Smets, Kasterlee
- Johan Van Erum, Hasselt
- Eric Van Meervenue, Merchtem
- Herman Van Oeckel, Kasterlee
- Wouter Vankeirsbilck, Arendonk
- Guy Verhelst, Sint-Denijs
- Wouter Wytinck, Leuven

Adviescommissie Rundvee

- Leo Beyers, Wuustwezel
- Eric Boussery, Kemmel
- Joris Claeys, Lennik
- Danny Coomans, Geel
- Michel De Cuyper, Lokeren
- Raphaël De Paepe, Balegem
- Marnix De Zutter, Sint-Jan-in-Eremo
- Eddy Defruyt, Leke
- Hendrik Hermans, Sint-Huibrechts-Lille
- Luc Huybrechts, Oud-Turnhout
- Karen Lievens, Welle
- Willy Moutton, Torhout
- Gabriël Moyaert, Bekegem
- Lieven Rijckewaert, Harelbeke
- Joris Schelfout, Sint-Amands
- Joren Van Coppenolle, Diksmuide
- Kees van den Hout, Neeroeteren
- Erna Van Olmen, Vorselaar
- Rianne van Tilburg, Brecht
- Jos Vanderperre, Steenhuffel
- Lydie Wuyts, Herent

Adviescommissie Varkens

- André Bax, Weelde
- Lieven Claerhout, Bissegem
- Domien Cornette, Poperinge
- Frederik Daems, Oud-Turnhout
- Lucien De Clercq, Deinze
- Karel De Vreese, Lo-Reninge
- Jan Francken, Westmalle
- Francis Geerdens, Alken
- Alfons Gios, Herenthout
- Neel Gorssen, Kaulille
- Filip Huysmans, Evergem
- Luc Ingels, Lembeke
- Jozef Pollentier, Gistel
- Willy Puttevils, Sint-Joris-Winge
- Jacques Serroen, Staden
- Filip Tack, Schuiferskapelle
- Dirk Theunis, Kersbeek-Miskom
- Hilde Uleyn, Hooglede
- Luc Van Biesen, Lebbeke
- Norbert Van Den Bossche, Bassevelde
- Luc Van Dommelen, Turnhout
- Jan Vanbroeckhoven, Retie
- Franky Vanroose, Koekelare

De adviescommissies worden permanent begeleid door een leidinggevende medewerker van DGZ (unit Services) en aangevuld met andere DGZ-medewerkers naargelang de onderwerpen die in de vergaderingen besproken worden.

TIJDSLIJN 2010

JANUARI	FEBRUARI	MAART	APRIL	MEI	JUNI - JULI
<ul style="list-style-type: none"> ▶ De algemene vergadering keurt het meerjaren-beleidsplan goed waarin de hoofdlijnen van het beleid van DGZ voor 2010 tot en met 2012 zijn uitgetekend. Daarbij wordt ook de begroting 2010 bekrachtigd. ▶ Een nieuw systeem voor het aanmaken, per e-mail verzenden en elektronisch archiveren van laboratoriumverslagen wordt geïntroduceerd. Zo kunnen dierenartsen nog vlotter de resultaten van de – door hen aangevraagde – laboratoriumonderzoeken raadplegen en sneller hun klanten helpen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Wijziging KB brucellose en leucose verschijnt in het Belgisch Staatsblad, waardoor de massa-onderzoeken voor beide dierenziekten vervallen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De overheid keurt een tweejaarsovereenkomst goed voor de begeleiding van het paratuberculoseprogramma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Met de aanstelling van Sigrid Stoop als unit manager Services en Robin Houbaert als unit manager Algemene Diensten wordt een aanvang gemaakt met de gedeeltelijke vernieuwing van de leiding van DGZ in het kader van de implementatie van het beleidsplan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De algemene vergadering keurt de jaarrekening en het jaarverslag 2009 goed. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De nieuwe dierenarts verantwoordelijk voor de programma's IBR en paratuberculose gaat van start.

AUGUSTUS	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
<ul style="list-style-type: none"> ▶ De programma-dierenarts aange-steld voor de be-geleiding van het abortusprotocol treedt in dienst. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Het – in het kader van het meerjaren-beleidsplan – aangepaste DGZ-organigram treedt in werking. ▶ Het actieplan voor het nieuwe IBR-programma komt tot stand. ▶ Het melden van vertrekken van runderen via VRS en papier wordt betalend voor de veehouder. Zo wordt het (gratis) werken via Veeportaal verder gestimuleerd. ▶ Na een audit, ontvangt het labora-torium van DGZ de erkenning voor het uitvoeren van micro-biologische analyses op verwerkte mest. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ DGZ neemt deel aan de pro-fessionele dagen ‘Uiergezondheid’ – organisatie MCC en CRV. ▶ De strategisch zeer belangrijke meerjarencon-ventie tussen FAVV, DGZ en ARSIA in het kader van de heroriëntatie van het sanitair beleid wordt inhoudelijk afgerond. Zo wordt het stra-tegisch partner-schap van DGZ met het FAVV voor de langere termijn verankerd. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ DGZ neemt deel aan Expovet in Flanders Expo, Gent, en staat er vele die-renartsen en andere klanten te woord. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ De ambitieuze doelstelling om tegen eind 2010 minstens 10.000 geregis-treerde rundveehouders te hebben voor Veeportaal, wordt gerealiseerd op 28 december. In totaal zijn er inmid-dels bijna 18.000 gebruikers die de weg naar deze internetapplicatie hebben gevonden. ▶ De IBR-bestrijding draait op volle toeren. Het laboratorium onderzoekt in december 72.358 stalen. ▶ DGZ lanceert het nieuwe aankoop-protocol, waarmee vanaf januari 2011 een middel ter beschikking komt van de rundveehouder om op een eenvoudige en relatief goedkope wijze de risico’s van insleep van ziekten bij aankoop van runderen verder te beperken. ▶ DGZ ondertekent een open meerja-renovereenkomst met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voor het op-halen van stalen en kadavers van in het wild levende dieren, en voor autopsie, staalname, conditionering en analyse van stalen.

2 Operationele activiteiten

19 Unit Identificatie & Registratie (I&R)

- 19 Kerncijfers 2010
- 20 Focus: Unit I&R nog steeds in de ban van Veeportaal
- 23 Overzicht overige activiteiten 2010

24 Unit Laboratorium

- 24 Kerncijfers en overzicht activiteiten 2010
- 29 Focus: Microbiologisch onderzoek van verwerkte mest

32 Unit Services

- 32 Overzicht activiteiten 2010
- 38 Focus varkens: Diarree bij zuigende biggen door *C. perfringens*
- 41 Focus pluimvee: Bestrijdingsprogramma van Salmonella bij Pluimvee
- 43 Focus rundvee: Verplichte IBR-bestrijding voor elke rundveehouder
- 46 Focus kleine herkauwers: Geïntegreerde aanpak van de gezondheidszorg bij schapen en melkgeiten

UNIT IDENTIFICATIE & REGISTRATIE (I&R)

2

Kerncijfers 2010

We stellen vast dat het aantal beslagen in de Vlaamse regio in 2010 verder is afgenomen voor de verschillende sectoren. Voor rundvee daalde het aantal beslagen met 4,8%, voor vleeskalveren bedroeg de daling 2,2%; voor varkens 4,8%; voor pluimvee 2,7%; voor loopvogels 5,7% en voor kleine herkauwers ten slotte 4,8%.

Wat het aantal dieren betreft, zien we voor het eerst sinds enkele jaren opnieuw een stijging van het aantal runderen (0,63%). Het aantal vleeskalveren kende een daling van 1,01%. De cijfers voor het aantal varkensplaatsen zijn helaas niet volledig vergelijkbaar met voorgaande jaren omdat de telling na de re-engineering

van de Sanitel database (in 2009) niet meer op dezelfde wijze kon gebeuren. Wat het aantal varkensplaatsen betreft, noteerden we in 2010 een kleine daling van het aantal fokvarkensplaatsen (-1,2%) en vleesvarkensplaatsen (-4,3%).

Tabel 1: Aantal actieve beslagen en nutsdieren in de Vlaamse regio

Actieve rundvee- en vleeskalverbeslagen, en aantal runderen en kalveren					
	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal runderbeslagen	25.396	24.937	23.652	23.198	22.086
Aantal vleeskalverbeslagen	334	327	306	305	298
Aantal runderen	1.202.614	1.179.501	1.163.690	1.159.160	1.166.533
Aantal vleeskalveren	172.181	158.767	153.101	168.522	166.818
Actieve varkensbeslagen en aantal plaatsen voor varkens					
	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal varkensbeslagen	8.242	7.958	7.501	7.308	6.955
Aantal fokvarkensplaatsen	617.535	600.599	573.606	576.518	551.764
Aantal vleesvarkensplaatsen	4.599.028	4.598.269	4.575.902	4.696.814	4.624.180
Actieve pluimveebeslagen en aantal plaatsen pluimvee					
	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal pluimveebeslagen	1.418	1.363	1.345	1.283	1.248
Aantal beslagen loopvogels	50	52	51	53	50
Actieve beslagen voor schapen, geiten en hertachtigen					
	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal beslagen schapen	22.823	21.420	21.260	21.073	20.234
Aantal beslagen geiten	10.210	9.263	8.835	8.779	8.179
Aantal beslagen hertachtigen	2.467	2.322	2.230	2.199	2.101

Unit I&R nog steeds in de ban van Veeportaal

In 2010 was de unit Identificatie & Registratie (I&R) nog steeds in de ban van Veeportaal. Een aantal processen werd verder geoptimaliseerd en het aantal Veeportaalgebruikers steeg gestaag.

Steeds meer veehouders vinden hun weg naar Veeportaal

In maart 2009 ging Veeportaal in de ether. Ook in 2010 stond Veeportaal nog in het brandpunt van de unit I&R. Waar we eind 2009 de 10.000ste Veeportaalgebruiker konden noteren, waren er eind 2010 al meer dan 17.500 veehouders en 700 commerciële vervoerders die gebruik maken van deze internetapplicatie om hun I&R-administratie elektronisch af te handelen.

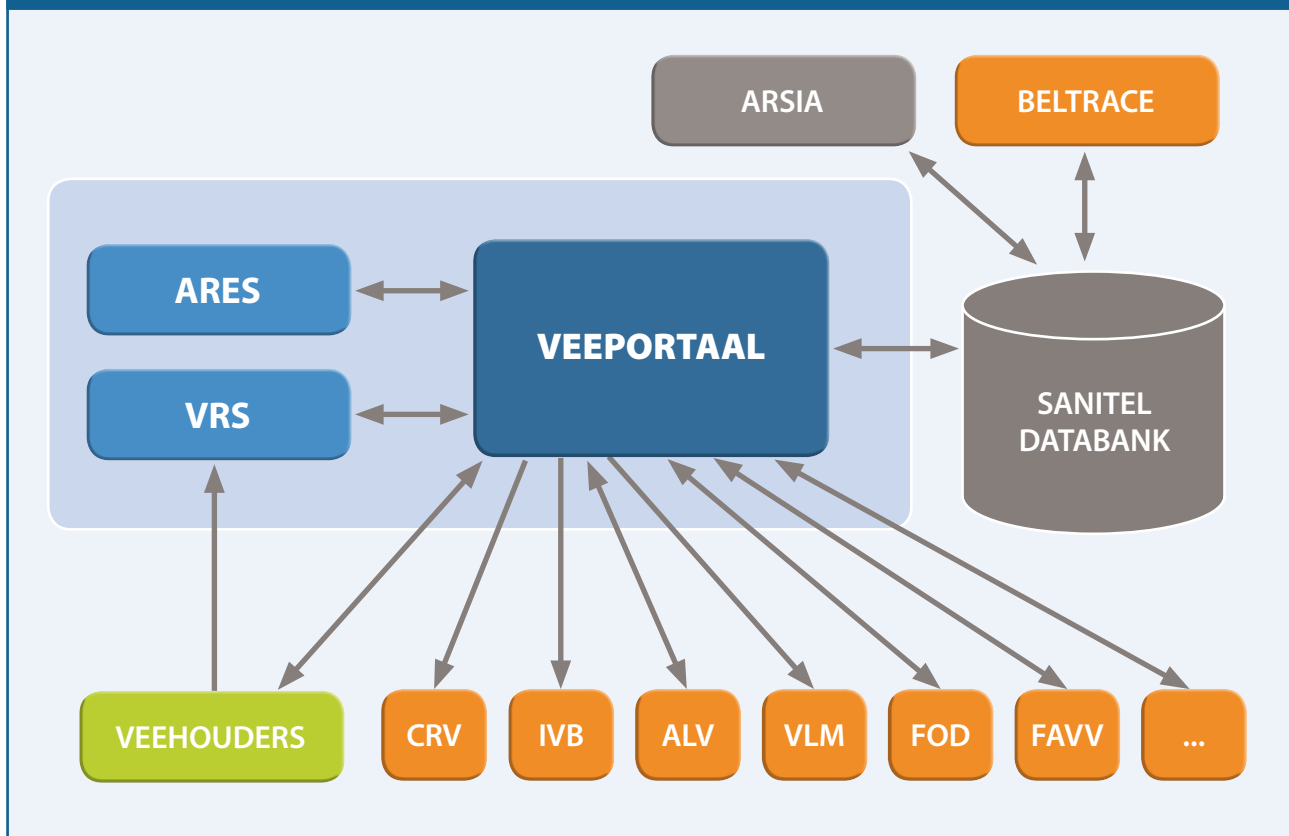
Voorals rondveehouders zijn massaal op de kar gesprongen. Eind 2010 registreerden we de 10.000ste rondveehouder die met Veeportaal aan de slag ging.

Houders van schapen, geiten en herten

zijn sinds begin 2010 bezig met een inhaalmanoeuvre. Eind 2010 hadden al bijna 6.500 van hen de weg gevonden naar Veeportaal.

Figuur 1: Veeportaal, één centraal punt om gegevens te registreren en op te vragen

“Werken met een nieuwe toepassing of een nieuw systeem is altijd een beetje aanpassen en zoeken. Hoe je het ook draait of keert, Veeportaal betekent voor de veehouders die er gebruik van maken, een enorme stap voorwaarts in de administratieve vereenvoudiging. We zijn dan ook bijzonder verheugd dat veehouders zich hier vandaag in grote getale bewust van zijn.”

Marcel Heylen

rundveehouder en bestuurder van DGZ, en één van de Veeportaalgebruikers van het eerste uur.

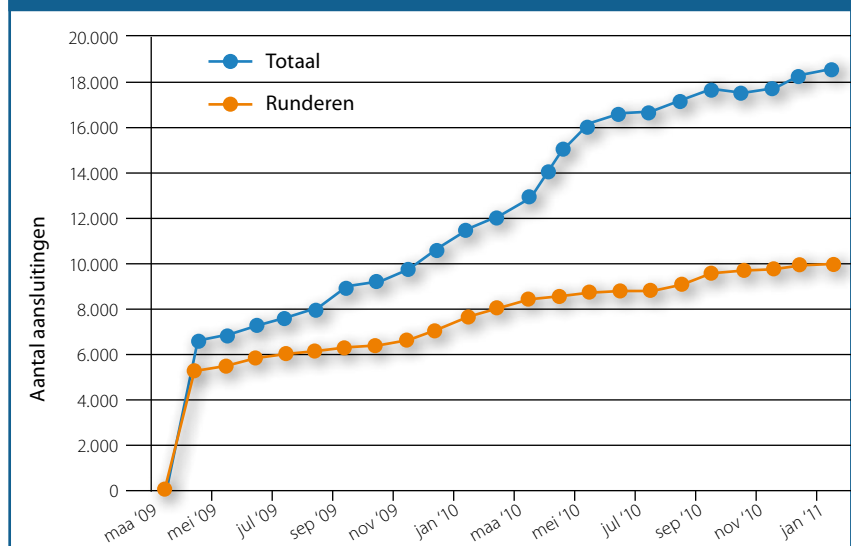
Veeportaal blijft in beweging

Veeportaal is nog voortdurend in beweging. Op basis van de resultaten en reacties naar aanleiding van de enquête die DGZ in 2009 gevoerd heeft, wordt het systeem verder verfijnd. Samen met het FAVV, als beheerder van de Sanitel-databank, en andere organisaties zoals ALV, CRV en VLM, die ook gebruik maken van Veeportaal, wordt overleg gepleegd en worden suggesties voor aanpassing of verbetering geëvalueerd. Waar mogelijk wordt het systeem aangepast zodat het nog beter aansluit bij de behoeften van de gebruikers. Doe-het-zelvers die wensen te starten met Veeportaal, kunnen aan de slag met de handleidingen die beschikbaar zijn op de website van DGZ. Bovendien zijn er tal van landbouworganisaties die op geregelde tijdstippen een korte opleiding organiseren: een sessie van een drietal uurtjes volstaat om Veeportaal onder de knie te krijgen.

VEEPORTAAL BIEDT TAL VAN VOORDELEN:

- Veehouders en vervoerders beschikken over één centraal punt om hun I&R-gegevens te registreren en te raadplegen.
- Op elk moment zijn de actuele gegevens van het beslag beschikbaar.
- Een Veeportaalgebruiker bespaart registratiekosten.
- Dankzij ingebouwde autocontroles is er minder kans op fouten en detecteert het systeem onmiddellijk problemen wanneer die zich voordoen.
- Bestellingen worden geautomatiseerd en dus sneller verwerkt.

Figuur 2: Evolutie van het aantal Veeportaalansluitingen in 2010

Figuur 3: Verdeling Veeportaa aansluitingen per diersoort – situatie eind 2010 vs. 2009

Vergoeding voor vertrek-meldingen via papier of VRS stimuleert gebruik van Veeportaal

Rundveehouders kunnen geboortes en vertrekken van dieren registreren op drie manieren: door de gegevens elektronisch in te vullen op Veeportaal, door vertreklui-ken en geboortemeldingsformulieren op

te sturen naar DGZ, of door de gegevens telefonisch te registreren met het VRS-systeem. DGZ wilde deze dienstverle-ning blijven garanderen, maar sinds 1 september 2010 wordt een vergoeding aangerekend voor de verwerking van vertrekmeldingen via het VRS-systeem of papieren documenten. Deze beslissing kadert binnen het voorliggende ont-

werp KB I&R Retributies. Voor de online registratie via Veeportaal wordt er geen extra vergoeding aangerekend. DGZ wil de veehouders die beschikken over een computer met internetverbinding dan ook stimuleren om zoveel mogelijk gebruik te maken van Veeportaal.

TIENDUIZENDSTE RUNDVEEHOUDER MELDT ZICH AAN VOOR VEEPORTAAL

Jean-Marie Ramon en zijn echtgenote, Rosa, hebben zich eind december als tien-duizendste rundveehouder aangemeld om met Vee-portaal aan de slag te gaan. Dit werd gevierd op de stand van DGZ op Agriflanders 2011.

Jean-Marie en Rosa Ramon runnen een vleesveebedrijf met ongeveer 60 dieren in Zandvoorde bij Zonnebeke. Bij de opstart van het bedrijf, nu 31 jaar geleden, be-stond de Saniteldatabank nog niet. In de beginfase deden Jean-Marie en Rosa een beroep op de toenmalige merkers van het provinciaal verbond voor dierziektenbe-

strijding voor het merken en registreren van hun dieren. In 1994 zag de Sanitel-databank het licht en werden de gegevens van rundveebeslagen gedigitaliseerd. Ook de dieren van Jean-Marie en Rosa werden toen in de databank geregistreerd. Tot voor kort maakten Jean-Marie en Rosa gebruik van VRS voor het melden van geboortes en vertrekken van dieren. Toen Veeportaal in maart 2009 van start ging, beslisten Jean-Marie en Rosa nog even de kat uit de boom te kijken. Bij het betalend worden van VRS, gingen ze in december 2010 toch de digitale toer op. Zo werden Jean-Marie en Rosa Ramon de 10.000ste rundvee-houder om een login aan te vragen voor Veeportaal.

Op de foto vlnr:

Denis Volckaert (directeur DGZ), Herman Diricks (Directeur-generaal Controlebeleid FAVV), Rosa en Jean-Marie Ramon, Lambert Janssen (voorzitter raad van bestuur DGZ)

Overzicht overige activiteiten 2010

Examens getuigschrift vakbekwaamheid vervoer van dieren

Op 25 juni 2010 verscheen het KB betreffende het getuigschrift vakbekwaamheid voor het vervoer van landbouwhuisdieren in het Belgisch Staatsblad. Dit KB stelt dat alle chauffeurs en verzorgers die commercieel dierentransport verrichten, moeten beschikken over een getuigschrift als bewijs van hun kennis over deze materie.

Om dit te behalen, moeten ze slagen voor een examen dat DGZ, Katholieke Hogeschool Kempen (KHK) en KULeuven samen organiseren. Het getuigschrift dat ze zo verwerven, heeft een levenslange geldigheid. Een eerste groep commerciële vervoerders legde in september 2010 met succes het examen voor het behalen van dit getuigschrift af.

Oormerken voor dwergschapen nu ook voor alle andere schapen, geiten en herten

Sinds 2006 verdeelt DGZ oormerken van het type 'Bouton'. Dit zijn kleine, ronde, zalmkleurige oormerken die oorspronkelijk voorbehouden waren voor dwergschapen van het type Ouessant of Soay. Voor de andere schapen, geiten en herten was wettelijk vastgelegd dat het oormerk een flapvorm moest hebben. Op vraag van de sector werd de wet-

geving op 31 augustus 2010 gewijzigd, zodat de houders van schapen, geiten en hertachtigen nu elk erkend oormerktype kunnen kiezen voor de identificatie van hun dieren.

Verschillende type varkensoormerken op de markt

Terwijl er voorheen enkel oormerken van het bedrijf Merko te verkrijgen waren op de Vlaamse markt, hebben de varkenshouders sedert november 2010 de keuze tussen het oormerk Sanyfix van Metagam en het oormerk M6 van Merko. Beide types oormerken kunnen besteld worden bij DGZ.

Afschaffing bloedonderzoek op brucellose en leucose bij aankoop van een rund leidt tot aanpassing systemen

Op 19 februari 2010 verscheen het gewijzigde KB dat bepaalt dat het bloedonderzoek op brucellose en leucose bij aankoop van een rund niet langer verplicht is. Een dergelijk bloedonderzoek kan natuurlijk wel nog op vrijwillige basis en op kosten van de eigenaar. Bij invoer van dieren afkomstig uit derde landen of uit een risicoland (of geboren in een risicoland) blijft het bloedonderzoek wel

behouden. Om bij deze gewijzigde situatie een vlotte registratie van de aankopen van dieren te kunnen garanderen, hebben we bij DGZ de nodige aanpassingen aan de interne systemen doorgevoerd.

Uitbesteding drukwerk identificatiedocumenten runderen

Jaarlijks worden er in de Vlaamse regio ongeveer 1.100.000 runderidentificatiedocumenten (runderID's) afgedrukt. Tot voor kort werden al deze ID's afgedrukt bij DGZ. In 2010 gingen we op zoek naar een externe leverancier. Na een grondige evaluatie van enkele potentiële kandidaten, besloten we in zee te gaan met de firma die de beste prijs-kwaliteitverhouding bood. Eind 2010 vond de omschakeling plaats. Tijdens de overgangperiode is erop toegezien dat de dienstverlening naar de klant maximaal behouden bleef.

ISO 9001

Ondanks de veelheid aan operationele wijzigingen, die ook hun gevolgen hadden voor het kwaliteitssysteem, slaagde DGZ er in 2010 opnieuw in om via twee tussentijdse audits aan te tonen dat het systeem nog steeds beantwoordt aan de meest recente criteria van de ISO 9001-norm, namelijk die van versie 2008.

Kerncijfers 2010

De unit Laboratorium van DGZ voert een breed gamma van onderzoeken uit op stalen (bloed, serum, melk, organen of mest) afkomstig van herkauwers, varkens en pluimvee; dit zowel in opdracht van de overheid als op directe vraag van veehouders en dierenartsen.

De afdeling Autopsie werd vanaf 1 oktober 2010 toegevoegd aan de unit Laboratorium. De unit Laboratorium beschikt eveneens over een goed uitgebouwde afdeling Staalname.

Hieronder geven we een kort overzicht van de voornaamste laboratoriumactiviteiten. Gedetailleerde cijfers vindt u in een afzonderlijke publicatie.

In 2010 heeft de unit Labo 89.232 dossiers en 1.312.332 analyses geregistreerd, en 960.326 stalen (inclusief kadavers) onderzocht. In vergelijking met 2009 is er sprake van een daling van respectievelijk 38%, 12,2% en 5,1%. Deze daling is vooral te verklaren als volgt:

- 2010 was het eerste jaar dat er geen brucellose-melkringtesten meer uitgevoerd werden, dit als gevolg van het nieuwe sanitaire beleid.
- Omdat ons land nu officieel vrij is van brucellose, werd eind februari 2010 het verplichte bloedonderzoek bij aankoop van een rund afgeschaft. Voor runderen verhandeld binnen België of afkomstig van landen met een vrije status, was er dus niet langer een bloedonderzoek voor brucellose nodig. Ten gevolge hiervan werden er 38.000 minder

Tabel 1: Overzicht aantal geregistreerde dossiers, stalen en analyses

	2009	2010	2010 t.o.v. 2009
Aantal geregistreerde dossiers	143.721	89.232	62,1%
Aantal geregistreerde stalen	1.093.355	960.326	87,8%
Aantal geregistreerde analyses	1.382.383	1.312.332	94,9%

aankoopdossiers geregistreerd ten opzichte van 2009.

- In januari 2010 werd een nieuw softwareprogramma in gebruik genomen voor het aanmaken van de beproevingsverslagen. Hierdoor konden dossiers die voorheen – omwille van praktische redenen – werden opgesplitst, in één dossier worden verwerkt.

Het materiaal voor onderzoek bereikt het labo via verschillende kanalen: via afgifte aan een DGZ-loket (of na de diensturen in de nachtkluis), via de eigen ophaaldiensten, per post, of via andere kanalen (voornamelijk staalnemers en dierenartsen van DGZ). Hieronder wordt het procentueel aandeel van de verschillende kanalen weergegeven.

Tabel 2: Overzicht geregistreerde dossiers in relatie tot de wijze van ontvangst

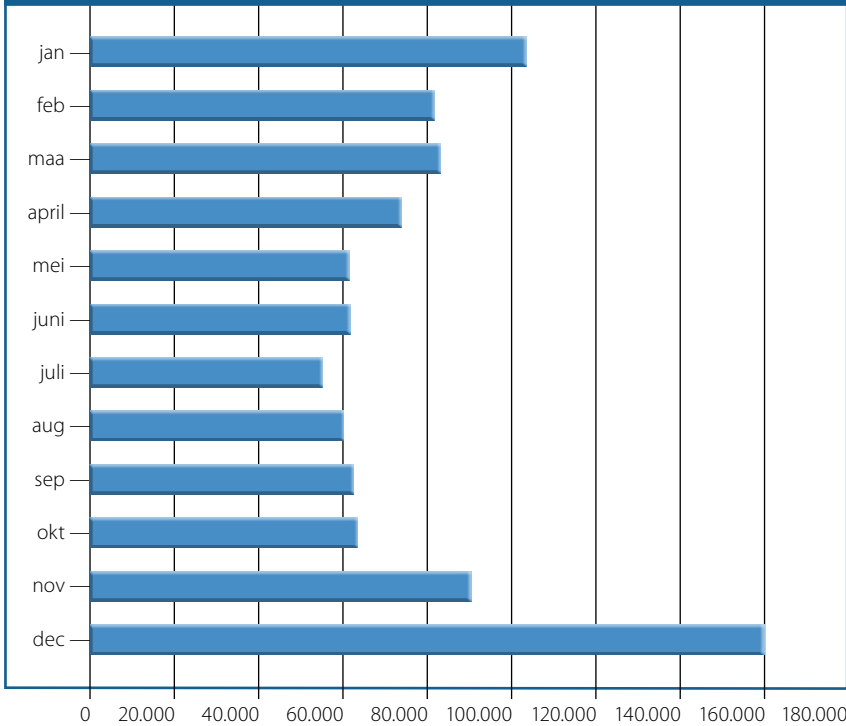
	2010
Ophaaldiensten	53,2 %
DGZ-loket	27,4 %
Afgifte gekoelde nachtkluizen	5,4 %
Post	1,9 %
Andere	7,0 %
Niet geregistreerd	5,1 %

Het aantal geregistreerde stalen heeft een seizoenaal karakter. Ten gevolge van de stalperiode bij rundvee is er tijdens de wintermaanden een toename van het aantal onderzochte stalen. Van mei tot oktober is het aantal stalen vrij stabiel. In december was er een zeer sterke toename van het aantal stalen. Deze stijging was hoofdzakelijk toe te schrijven aan de massale respons naar aanleiding van het IBR-programma en het abortusprotocol.

Figuur 1: Aantal geregistreerde stalen per maand in 2010

Serologie

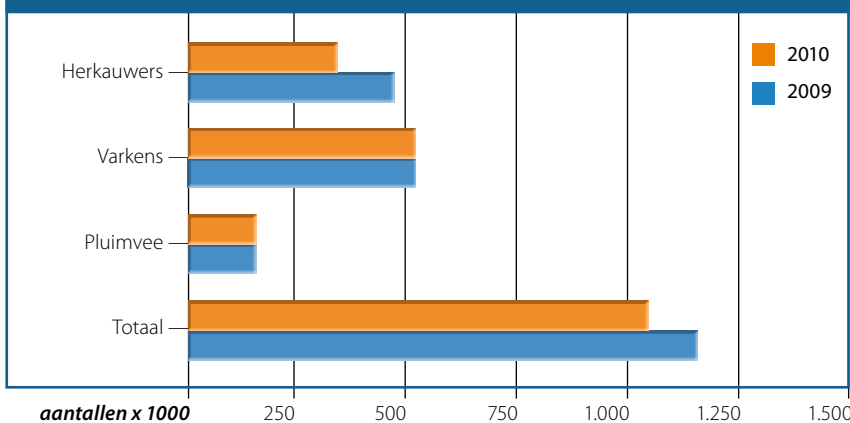
De afdeling Serologie spoort antistoffen of antigenen op en kan hiervoor een beroep doen op tal van methoden (van manueel tot volautomatisch met behulp van bv. pipetteerrobotten) en technieken (ELISA, HI, agglutinatie, AGP, ...). In 2010 heeft DGZ 1.032.915 serologische analyses uitgevoerd. Tegenover 2009 was er een daling van 12,1%. De daling situeert zich hoofdzakelijk bij de herkauwers waar 28,5% minder analyses werden uitgevoerd door het wegvallen van het ringtest-onderzoek op melk, en door een enorme daling van het aantal brucellose- en leucoseonderzoeken door de verdere implementatie van het nieuwe sanitaire beleid.

Bacteriologie

De stalen voor bacteriologisch onderzoek worden geënt op verschillende voedingsbodems. Deze voedingsbodems worden geïncubeerd. Vervolgens isoleren en/of tellen we de bacteriën in de stalen en onderzoeken we de individuele kiemen via serotyping, biotyping, PCR-analyses, of via een antibiogram.

In 2010 heeft DGZ 62.721 culturen en differentiaties uitgevoerd. De sterke stijging van het aantal analyses (182,7%) is vooral te verklaren door de aanvullende isolaties en mycologische onderzoeken binnen

Figuur 2: Overzicht serologische analyses per diersoort

het abortusprotocol en door de stijging van het aantal Salmonella-analyses bij pluimvee.

Naast het uitvoeren van isolaties en differentiaties bij stalen afkomstig van diverse diersoorten, worden er antibiogrammen en typeringen aangelegd op de diverse geïsoleerde bacteriën. Deze cijfers zijn in vergelijking met 2009 nagenoeg niet gewijzigd. In 2010 zijn er 75.661 afdrukplaatjes van pluimveestallen, varkensstallen en broeierijen onderzocht. In vergelijking met 2009 is dit een daling met 8%.

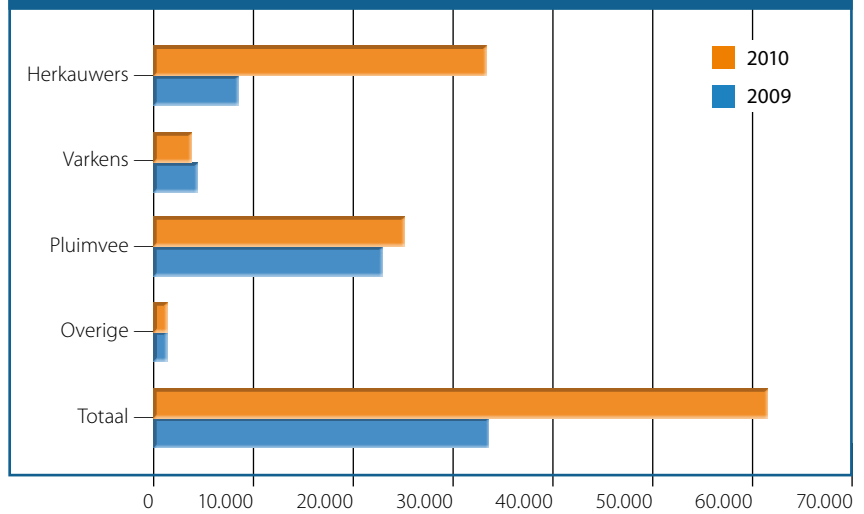
De afdeling Bacteriologie voert ook tellingen uit op diverse staaltypes zoals water, diervoeders, grondstoffen en verwerkte mest. Tegenover 2009 was er een daling van 11,5%, uitsluitend te wijten aan een terugval van het aantal wateronderzoeken. Deze daling werd voor een stuk gecompenseerd door een toename van het aantal onderzoeken op verwerkte mest.

Antigeendetectie

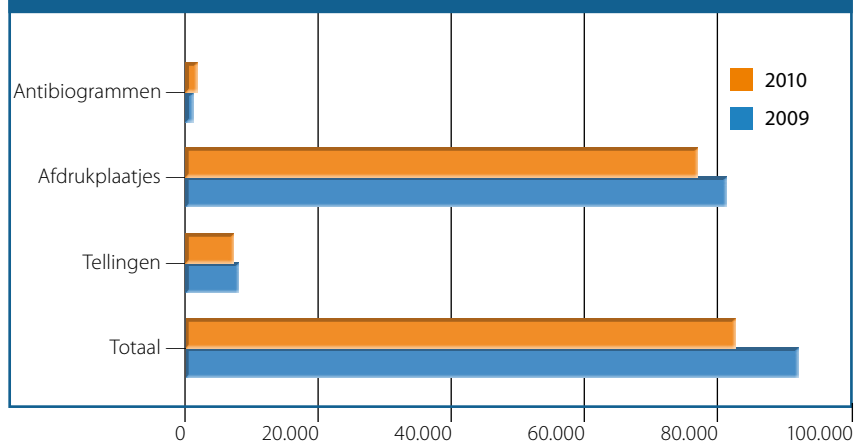
De afdeling antigeendetectie voert volgende onderzoeken uit: parasitologie, histologie, kleuringen, immunofluorescentie, klinische biochemie, chemisch wateronderzoek, spermaonderzoek en PCR. Daarbij maakt men o.a. gebruik van microscopie, ionenchromatografie, elektroforese, bloedanalysers, realtime en klassieke PCR.

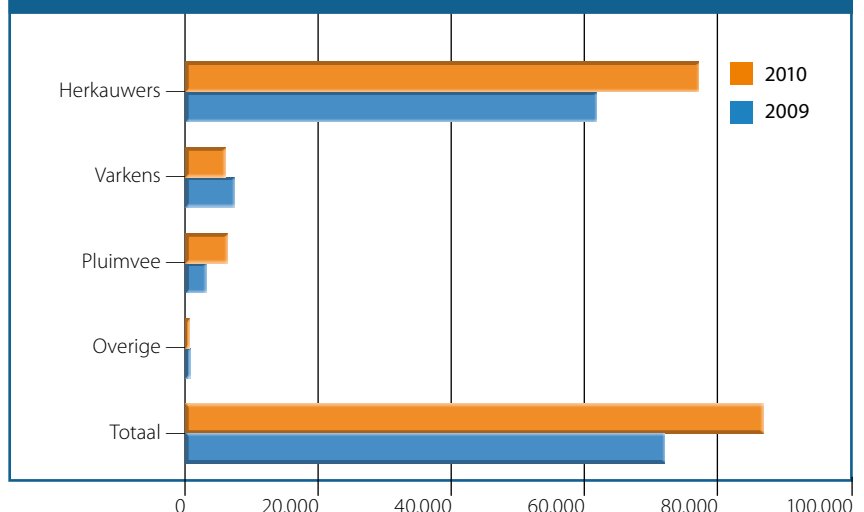
Figuur 3: Overzicht bacteriologische analyses per diersoort

Figuur 4: Overzicht overige bacteriologische analyses

Figuur 5: Overzicht analyses antigeendetectie per diersoort

In 2010 voerde de afdeling Antigeen-detectie 87.498 onderzoeken uit, een stijging van 21,8% ten opzichte van 2009. Deze stijging situeert zich bij de herkauwers (+24,2%) en pluimvee (+103%) en dit voor nagenoeg alle deelonderzoeken van de afdeling. Bij varkens daalde het aantal analyses met 31,2%. Ook het chemisch wateronderzoek daalde met ongeveer 10%.

Autopsie

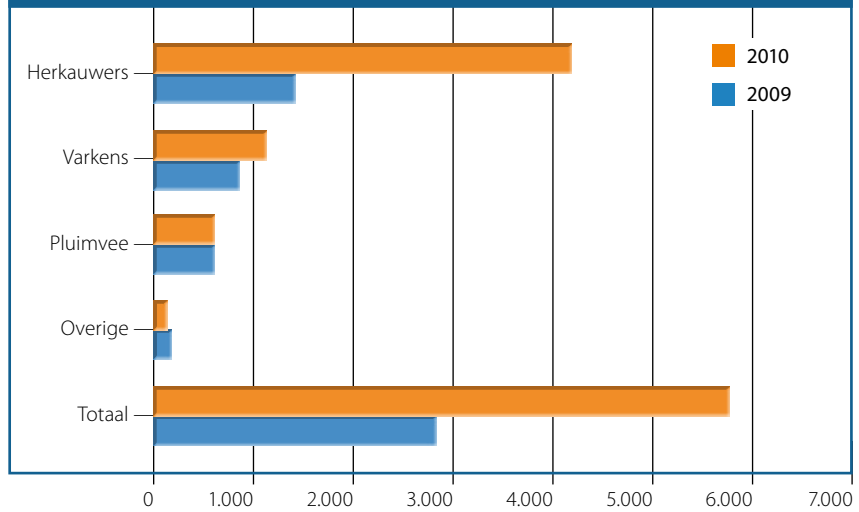
De afdeling autopsie voert lijkschouwingen uit op voornamelijk landbouwhuisdieren. De lijkschouwing bestaat in eerste instantie uit een macroscopisch onderzoek. De aangetroffen letsels zijn richtinggevend voor het verder onderzoek van de organen.

In vergelijking met 2009 verdubbelde het aantal dossiers voor autopsie. Hun aantal steeg van 2.862 in 2009 naar 5.815 in 2010. Deze toename is grotendeels toe te schrijven aan het abortusprotocol bij runderen en kleine herkauwers. Elk autopsiedossier omvat één of meerdere dieren voor onderzoek.

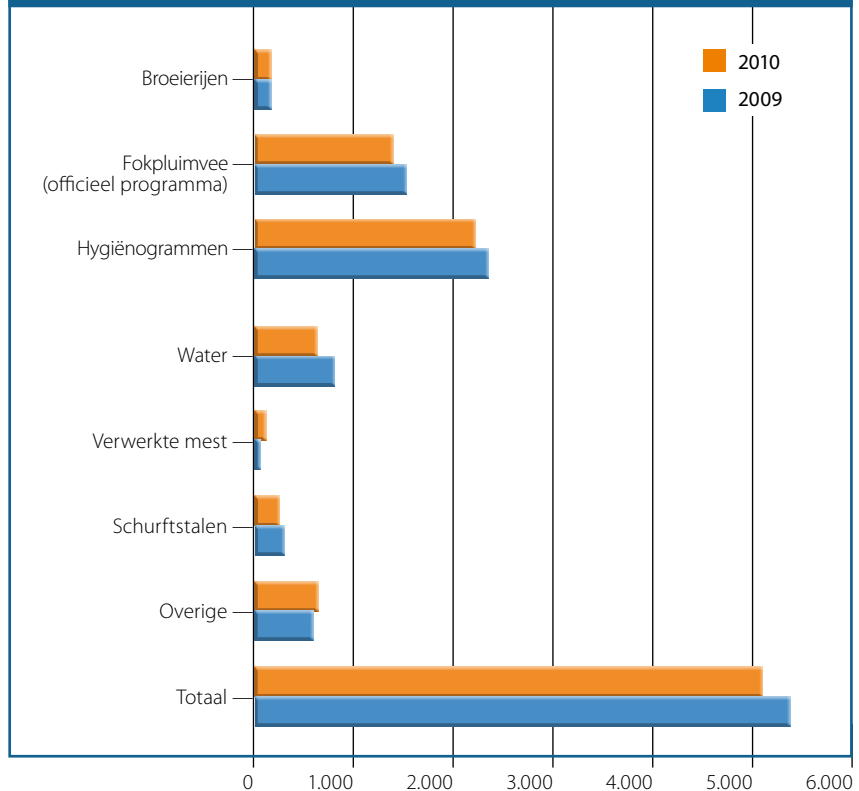
Staalname

De afdeling Staalname voert staalnames uit in het kader van diverse officiële programma's bij pluimvee, in het kader van lastenboeken bij pluimvee (Belplume, IKB, Colruyt, Delhaize) en runderen (IKM), schurftstaalnames op varkensbedrijven

Figuur 6: Overzicht lijkschouwingen per diersoort (aantal dossiers)

Figuur 7: Overzicht staalnames

en staalnames in het kader van het mestdecreet.

Ten opzichte van 2009 daalde het aantal staalnames in 2010 met ongeveer 5%. Deze daling was te wijten aan een daling van het aantal staalnames bij pluimvee voornamelijk in het kader van het officiële

programma door het minder opzetten van diverse tomen. De waterstaalnames daalden met ongeveer 25%. Dit is te verklaren door het feit dat de IKM-staalnames om de twee jaar worden georganiseerd en een groter aantal bedrijven deze staalnames uitvoerde in 2009.

Overzicht activiteiten 2010

Verdere uitwerking van het nieuwe sanitaire beleid

In 2010 werden de afspraken – gemaakt binnen het nieuwe sanitaire beleid, waarvan de basis werd gelegd in 2009 – verder geïmplementeerd binnen de unit Laboratorium.

De afbouw en de daarmee gepaard gaande drastische vermindering van het aantal brucellose- en leucosetesten, is vanaf 2010 duidelijk waarneembaar in de sterke terugval van het aantal dossiers en serologische onderzoeken bij herkauwers. De bijval van het abortusprotocol zorgde anderzijds voor een sterke toename van onderzoeken in de afdelingen Autopsie, Antigeendetectie en Bacteriologie. Bovendien werd in 2010 verder gewerkt aan het in kaart brengen en omschrijven van alle opdrachten die DGZ en ARSIA uitvoeren in opdracht van het FAVV (meer hierover in de rubriek 'Strategische doelstellingen' in dit jaarverslag).

Accreditatie

Sinds 2001 zijn de laboratoria van DGZ geaccrediteerd volgens de ISO-normering. Zo is het hele traject dat de stalen

afleggen traceerbaar en kunnen onze klanten steeds beschikken over resultaten die tot stand kwamen volgens erkende kwaliteitsnormen (ISO 17025). Op 22 maart, 29 en 30 april vond er een BELAC-audit plaats. Tijdens deze audit werden geen zware tekortkomingen van het A-type geconstateerd. Via het principe van de flexibele scope werd de accreditatiescope begin oktober uitgebreid met de ELISA-test voor het opsporen van varkenspest-antistoffen in bloedstalen van varkens. De volledige scope is terug te vinden op onze website.

Meerjarenovereenkomst ANB

Eind 2010 sloot DGZ een open meerjarenovereenkomst met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voor het ophalen van stalen en kadavers van in het wild levende dieren, en voor de autopsie, staalname, conditionering en analyse van deze stalen. Voor sommige onderzoeken wordt er samengewerkt met externe laboratoria. Deze overeenkomst treedt in werking op 1 januari 2011 en in de loop van dat jaar wordt elke deelopdracht verder uitgewerkt.

Microbiologisch onderzoek van verwerkte mest

DGZ is erkend door de Vlaamse Landmaatschappij (met het advies van VITO) voor het uitvoeren van staalnames en analyses van verwerkte mest en verwerkte producten uit mest. Eind 2010 werd in dit verband een audit uitgevoerd door VITO en de Vlaamse Landmaatschappij. Het thema-artikel van de unit Labo zoomt uitgebreid in op deze erkenning.

Microbiologisch onderzoek verwerkte mest

2

Mestverwerkingsinstallaties zijn verplicht om geregeld microbiologische analyses te laten uitvoeren. Sinds september 2010 is DGZ erkend voor de staalname en het microbiologisch onderzoek van verwerkte mest. Bij dit onderzoek komt heel wat kijken. Hierna bespreken we het toepassingsgebied en de regelgeving, de staalname, het onderzoek van de stalen en de rapportering van het resultaat.

Toepassingsgebied en regelgeving

Mestverwerkingsinstallaties die erkend zijn volgens de Europese Verordening (EG) Nr. 1774/2002 (recent vervangen door de Verordening (EG) Nr. 1069/2009) dienen minstens om de drie maanden microbiologische analyses te laten uitvoeren.

Wat houdt dit in?

- Voor de erkenning van biogas- en composteerinstallaties:

genomen om het proces te bewaken;

- detectie van *Salmonella* in stalen die tijdens de opslag van de producten of bij uitslag van de producten uit het bedrijf worden genomen;
- detectie en telling van de sporenvormer *Clostridium perfringens* in een representatief staal.

Welke normen worden gehanteerd?

- Voor de erkenning van biogas- en composteerinstallaties:
 - *Escherichia coli* of *Enterococcaceae*: n=5, c=1, m=1000, M=5000 in 1 g
 - *Salmonella*: geen in 25 g: n=5, c=0, m=0, M=0
- Voor het in de handel brengen van verwerkte mest en verwerkte producten uit mest:
 - *Escherichia coli* of *Enterococcaceae*: n=5, c=5, m=0, M=1000 in 1 g
 - *Salmonella*: geen in 25 g: n=5, c=0, m=0, M=0
 - *Clostridium perfringens*: < 1000 kve in 1 gram verwerkte mest (kve= kolonie vormende eenheid) waarbij:
 - n = aantal te testen stalen
 - m = drempelwaarde voor het aantal bacteriën. Het resultaat wordt als bevredigend beschouwd als het aantal bacteriën niet hoger is dan m.
 - M = maximumwaarde voor het aantal bacteriën. Het resultaat wordt als onbevredigend beschouwd als het aantal bacteriën in één of meer stalen gelijk is aan of hoger ligt dan M.
 - c = aantal stalen waarvoor de bacterietelling een resultaat tussen m en M te zien mag geven en waarbij het staal nog als aanvaardbaar wordt beschouwd als het resultaat van de bacterietelling voor de overige stalen niet hoger is dan m.

- uitvoering van detectie en telling van *Escherichia coli* ofwel van *Enterococcaceae* (naar keuze) uitgaande van stalen van de gistingsresiduen of de compost, die tijdens of onmiddellijk na de verwerking in het bedrijf worden genomen om het proces te bewaken;
- detectie van *Salmonella* in stalen die tijdens de opslag van de producten of bij uitslag van de producten uit het bedrijf worden genomen.
- Voor het in de handel brengen van verwerkte mest en verwerkte producten uit mest:
 - uitvoering van detectie en telling van *Escherichia coli* ofwel van *Enterococcaceae* (naar keuze) uitgaande van meststalen, die tijdens of onmiddellijk na de verwerking in het bedrijf worden

Staalname

DGZ is erkend door de Vlaamse Landmaatschappij (met advies van VITO) voor het uitvoeren van staalnames van verwerkte mest en verwerkte producten uit mest. Dit houdt in dat u een beroep kunt doen op staalnemers van DGZ die opgeleid zijn voor het uitvoeren van staalnames volgens de richtlijnen van het compendium Bemonsterings- en Analysemethoden voor Mest, bodem en veevoeder (BAM-procedure) in het kader van het mestdecreet (BAM) – deel 7: Verwerkte mest.

Wie beslist zelf de stalen te nemen, kan een staalnameformulier downloaden op de website van DGZ, en de stalen afgeven aan de receptie van het laboratorium of na afspraak laten ophalen door DGZ. De staalname dient voldoende gedocumenteerd te zijn, zoals aangegeven op het aanvraagformulier. De partijgrootte, afkomst mestsoort, type mest, horizontale/verticale bemonstering enz. zijn daarbij van belang.

Voor de driemaandelijke controle moeten er minimum vijf stalen genomen worden. Indien er verschillende partijen mest aanwezig zijn (1 partij = maximum 1000 m³ en omvat mest van dezelfde

herkomst, soort en samenstelling), zijn er per partij vijf stalen nodig. Dit betekent onder andere dat – indien de opslag van de producten in een andere opslageenheid (voor export) gebeurt dan de oorspronkelijke opslageenheid (onmiddellijk na verwerking) – er dus minimum tien stalen nodig zijn, namelijk vijf per opslageenheid (indien deze elk één partij van maximum 1000 m³ mest bevatten).

De stalen genomen van de oorspronkelijke partij worden immers onderzocht op *Escherichia coli* of *Enterococcaceae*, terwijl de stalen van de opslageenheid voor export onderzocht worden voor *Salmonella* en bijkomend voor *Clostridium perfringens* indien de stalen genomen worden voor het in de handel brengen van de verwerkte mest of de verwerkte producten uit mest.

HOE VERLOOPT DE STAALNAME VAN EEN PARTIJ MEST IN DE PRAKTIJK?

- De partij wordt visueel in vijf segmenten verdeeld.
- Per segment wordt met behulp van steriel materiaal een mengmonster genomen, dat is samengesteld uit zes grepen/scheppen verwerkte mest. De zes grepen/scheppen worden horizontaal en verticaal genomen verspreid over het segment op een hoogte tussen 0 en 150 cm onder het oppervlak. Er wordt getracht op verschillende dieptes een greep te nemen, dus niet enkel aan het oppervlak.
- De zes grepen/scheppen worden in een zuiver en steriel recipiënt verzameld en goed gemengd.
- De vijf mengmonsters worden geïdentificeerd.
- Het aanvraagformulier wordt ingevuld, en ondertekend door de verantwoordelijke van het bedrijf. Voor iedere bemonsterde partij wordt een apart aanvraagformulier gebruikt.
- De stalen worden nog dezelfde dag gekoeld getransporteerd naar het laboratorium.

Onderzoek van de stalen en rapportering van het resultaat

DGZ is erkend door de Vlaamse Landmaatschappij (met advies van VITO) voor het uitvoeren van de microbiologische analyses van verwerkte mest en verwerkte producten uit mest.

DGZ ontvangt de stalen via de eigen staalnemers, of via de loketten (receptie) of nachtkluis. Vervolgens worden de stalen gecontroleerd en wordt er een dossier aangemaakt in het laboratorium-informatiesysteem (LIMS). Elk van de vijf stalen wordt grondig gehomogeniseerd, en indien het ook onderzocht zal worden voor *Clostridium* (voor het in de handel brengen), wordt een zesde mengstaal gemaakt met materiaal afkomstig uit de overige vijf mengstalen. Vervolgens start het laboratoriumonderzoek.

De analyses van de verwerkte meststalen worden zo snel mogelijk na ontvangst (binnen de 24 uur) ingezet. Van de te analyseren verwerkte mest wordt een initiële suspensie gemaakt in gebufferd peptonwater om een zo uniforme mogelijke verdeling van micro-organismen te verkrijgen.

Voor detectie van *Escherichia coli*, *Enterococcaceae* en *Clostridium perfringens* wordt telkens een volume van deze suspensie, representatief voor 1 gram mest, getest. Na incubatie worden verdachte kolonies bevestigd en geteld.

Voor detectie van *Salmonella* wordt gebruik gemaakt van de ISO 6579 methode. De initiële suspensie dient hierbij als vooraanrijking. Nadien volgen twee selectieve aanrijkingen voor *Salmonella* en finaal worden voedingsbodems geënt die toelaten de eventueel aanwezige *Salmonella*-bacteriën te isoleren en verder te identificeren aan de hand van biochemische en serologische testen.

Wat is de duurtijd van de analyses?

De doorlooptijden van de onderzoeken fluctueren naargelang het type onderzoek:

- 4-6 dagen voor detectie en telling van *Clostridium perfringens*,
- 2-4 dagen voor detectie en telling van *Escherichia coli*,
- 3-4 dagen voor detectie en telling van *Enterococcaceae*,
- 4-7 dagen voor detectie van *Salmonella*.

Resultaten van het onderzoek

De resultaten van de onderzoeken worden in het LIMS geregistreerd. Vervolgens worden de beproevingsverslagen opgesteld. De aanvrager ontvangt het verslag via een paswoordbeveiligde website, per e-mail of per post.

- Voor *Escherichia coli*, *Enterococcaceae* en *Clostridium perfringens* wordt het aantal kve (kolonievormende eenheden) per gram mest gerapporteerd.

- Indien in een staal dat genomen wordt in het kader van het in de handel brengen van mest meer dan 1000 kve *Escherichia coli*, *Enterococcaceae* of *Clostridium perfringens* aanwezig zijn per gram mest, wordt > 1000 kve/g gerapporteerd.
- Indien in een staal dat genomen wordt in het kader van een erkenning meer dan 1000 kve/g en minder dan 5000 kve/g *Escherichia coli* of *Enterococcaceae* aanwezig zijn, wordt het exacte aantal kve/g weergegeven. Indien in dit geval meer dan 5000 kve/g aanwezig zijn, wordt > 5000 kve/g gerapporteerd.
- Als *Escherichia coli*, *Enterococcaceae* of *Clostridium perfringens* afwezig zijn, wordt zowel voor het in de handel brengen van de mest als in het kader van een erkenning < 1 kve/g gerapporteerd.
- Voor *Salmonella* is het resultaat aanwezig in 25 g mest.

Overzicht activiteiten 2010

Het jaar 2010 was een jaar van vernieuwing binnen de unit Services. In het kader van het beleidsplan werd er verder gewerkt aan continuïteit, klantgerichtheid en diergezondheidszorg verder richten naar preventie.

In dit kader werd de vroegere unit DEO (diergeneeskundige en epidemiologische ondersteuning) omgevormd tot de unit Services. Deze unit omvat – naast de afdelingen Gezondheidszorg Herkauwers, Varkens en Pluimvee – nu ook de afdelingen Gezondheidsadministratie en Product- & Dienstontwikkeling (PDO).

Hieronder vindt u een overzicht van de kernactiviteiten van de unit Services. Daarna volgt een overzicht van de activiteiten per afdeling.

- **Ondersteuning van de laboratoriumonderzoeken**

De unit Services levert toegevoegde waarde aan de laboratoriumonderzoeken aangevraagd in het kader van de diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding (diagnostiek, monitoring). De unit zorgt voor advies met betrekking tot staalname, interpretatie van de resultaten, adviezen voor de bedrijfsaanpak, enz. Ook de afdeling Gezondheidsadministratie biedt ondersteuning aan het laboratorium. De medewerkers van deze afdeling maken bv. standaard analyse-aanvraagformulieren op voor de programma's en rapporteren over de uitgevoerde onderzoeken.

- **Monitoring, rapportering en begeleiding van dierziekten**

Monitoring van dierziekten is een belangrijke opdracht van DGZ. Voor het streven naar een hoge(re) gezondheid is het uiterst belangrijk om op te volgen hoe bestaande ziekten zich gedragen (frequentie, geografische spreiding, ...) en om eventuele opduikende ziekten (emerging diseases) zo snel mogelijk op te sporen. In de unit Laboratorium worden in dit verband laboratoriumonderzoeken uitgevoerd. De unit Services neemt de monitoring, rapportering en begeleiding van het sanitaire beleid op zich.

Met de vernieuwing van het sanitaire beleid heeft het FAVV dit nog meer onderstreept: er werden in dit verband zeven subconventies toegewezen aan de unit Services. Bepaalde van deze subconventies waren al geheel of gedeeltelijk in voege in 2010. Andere daarentegen zijn nieuw. Deze subconventies zullen in 2011 verder uitgewerkt worden. Het overzicht van alle subconventies is te vinden in het hoofdstuk 'Strategische doelstellingen' van dit jaarverslag.

In het kader van actieve monitoring van dierziekten wordt er ook financiering voorzien vanuit het Sanitair Fonds, met name voor de projecten Veepeler Varken en Veepeler Rund. Deze worden verder besproken bij de respectievelijke afdelingen.

- **Tweedelijnsdiergeneeskunde – derde partij**

Dierenartsen en veehouders kunnen een beroep doen op de unit Services voor analyse en advies met betrekking tot bedrijfsproblemen (= tweedelijnsdiergeneeskunde) en voor bijstand bij de diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding (als derde partij). In dit kader informeert de unit Services de veehouders en dierenartsen o.a. via voordrachten, publicaties, infomails en websites.

- **Afdeling Gezondheidsadministratie**
De afdeling Gezondheidsadministratie (GZA) werd in de loop van 2010 ondergebracht bij de unit Services. Vanuit deze afdeling worden de bestrijdingsprogramma's zoals IBR, paratuberculose, aujeszky e.a., administratief aangestuurd. Taken voor het FAVV die vanuit de afdeling GZA worden aangestuurd zijn o.a. de winterwerking en monitoringprogramma's, het opmaken van prestatielijsten en het toekennen van de statuten (bij de officiële programma's). Daarenboven maakt de afdeling GZA voor de unit Labo kwantitatieve rapporten over de uitgevoerde analyses.

- **Product- en Dienstontwikkeling**
Eind september 2010 zag de afdeling Product- en Dienstenontwikkeling (PDO) het licht. PDO heeft als doel om bestaande en nieuwe projecten te begeleiden, om zo tot een efficiëntere werking en klantgerichtheid te komen. Meer over de werking van de afdeling PDO kunt u ongetwijfeld lezen in ons jaarverslag van 2011.

Gezondheidszorg herkauwers

IBR-bestrijding

Vanaf januari 2012 is het voor elke veehouder verplicht om een IBR-statuuat hoger dan I1 te bezitten. Het is de taak van de unit Services om dit bestrijdingsprogramma te begeleiden, zowel op administratief als op diergeneeskundig vlak. In 2010 is er op dit terrein al heel wat werk verzet en is er ook een halftijdse dierenarts toegewezen aan dit programma. Meer hierover vindt u in het thema-artikel over gezondheidszorg herkauwers.

Bestrijdingsplan paratuberculose

Het bestrijdingsplan paratuberculose is gestart in 2006 en loopt in samenwerking met de landbouworganisaties en de zuivelindustrie. Het wordt financieel ondersteund door het Sanitair Fonds. In de loop van de jaren zijn de melkveehouders zich meer en meer bewust geworden van het belang van paratuberculose en de economische gevolgen ervan. Dit uit zich in een toegenomen interesse voor en deelname aan het bestaande bestrijdingsplan. In werkjaar 4 (1 oktober 2009 t/m 30 september 2010) waren er 1.159 deelnemende beslagen. In Vlaanderen nam eind 2010 ongeveer 20% van de melkveehouders deel; het aantal niet-positieve bedrijven bedroeg 65%. Ook voor de begeleiding van dit programma is er binnen DGZ een halftijdse dierenarts

aan het werk. De taken van deze dierenarts zijn de volgende:

- informatie verspreiden via brochures, voorlichtingsvergaderingen, website etc.;
- begeleiden van de afdeling GZA bij het toekennen van de opvolgingsniveaus;
- opvolgen diagnostiek paratuberculose;
- ondersteunen van zwaar besmette bedrijven.

Het abortusprotocol

Elk abortusgeval veroorzaakt een financieel verlies voor de veehouder. Belangrijk dus om kort op de bal te spelen en vanaf de eerste abortus op zoek te gaan naar de oorzaak ervan. Sinds november 2009 biedt het FAVV financiële ondersteuning voor het onderzoek naar de oorzaak van abortus – dit in het kader

van de heroriëntatie van het sanitaire beleid, dit zowel voor rundvee als voor kleine herkauwers. Elke veehouder is verplicht om bij elke abortus stalen te bezorgen aan DGZ zodat deze kunnen worden onderzocht, in de eerste plaats op brucellose.

Het onderzoek richt zich nu ook naar de opsporing van andere mogelijke oorzaken van abortus (BVD, neospora, Q-fever, bacteriologie...). De dierenarts die dit protocol begeleidt, verleent adviezen aan het labo van DGZ, en aan de dierenartsen en veehouders op het terrein.

Blauwtong

Ook in 2011 bleef vaccinatie van runderen en schapen voor blauwtong verplicht. Het Sanitair Fonds en de EU vergoeden een deel van de kosten. In 2011 zal de vaccinatie vrijwillig verlopen. Blauwtong zal in de volgende jaren verder gemonitord worden.

Wintercampagne rundvee (brucellose/leucose/tuberculinaties)

In de afgelopen wintercampagne werden er 460 bedrijfsdierenartsen gecontacteerd. Er werden 715 opdrachten bloedname verstuurd en 1.274 opdrachten tuberculinaties.

Voor brucellose/leucose zijn er in 2010 1.264 prestatielijsten dierenartsen opgemaakt.

Veepeiler Rund

Veepeiler Rund wordt gefinancierd vanuit het Sanitair Fonds en heeft tot doel meer inzichten te verwerven in zowel bestaande rundveeziekten, die dikwijls veranderende patronen vertonen, en nieuwe ziekten die opduiken.

In de praktijk hoopt men de doelstellingen van Veepeiler als volgt te realiseren:

- het efficiënt verzamelen van epidemiologische gegevens door het opstellen van kortetermijn- en praktijkgerichte veldproeven via een uitgebreid netwerk van dierenartsenpraktijken;
- diagnostische ondersteuning en begeleiding bieden bij specifieke bedrijfsproblemen door bedrijfsbezoeken en financiering van bijkomende analyses;
- regelmatig rapporteren aan de sector via vaktijdschriften, folders, voorlichtingsavonden en de websites van DGZ en Veepeiler.

Ook in 2010 heeft Veepeiler een aantal projecten afgerond en enkele nieuwe projecten opgestart. Meer informatie hierover vindt u op www.veepeiler.be.

Deelprojecten Veepeiler afgewerkt in 2010

- Verband tussen het voorkomen van BVD en het celgetal van de tankmelk. Er werd getracht aan te tonen dat bedrijven besmet met BVD een gemiddeld hoger celgetal hebben dan deze die vrij zijn van BVD.
- Studie rond binnenbedrijfsprevalentie van Q-fever met als doel een idee te krijgen over de uitscheiding van individuele koeien op melkveebedrijven.
- Studie rond spermakwaliteit die de kwaliteit van diepvriessperma op de kwaliteit van KI-bedrijven onder de loep nam.
- Project rond de problematiek van stolingsstoornissen bij jonge kalveren met als voornaamste doel het epidemiologisch in kaart trachten te brengen van de problematiek.

Nog lopende projecten in 2010

- Project rond melkdropsyndroom en hoestende koeien. Dit project beoogt via een uitgebreide diagnostische work-out de etiologische diagnose te

stellen met focus op weidekoorts of anaplasmose.

- Schurftproblematiek op vleesveebedrijven. Het doel van dit project is om – naast het bekomen van een geschat prevalentiecijfer voor Vlaanderen – ook de oorzaken van variatie van voorkomen van schurft tussen de verschillende bedrijven in kaart te brengen.
- Verband tussen Q-fever en abortus. Dit project tracht meer antwoorden te vinden rond de relatie tussen Q-fever en abortus bij het rund.
- Project rond anaplasma en abortus, dat een duidelijker beeld wenst te krijgen van de relatie tussen anaplasma en het voorkomen van abortus bij runderen.

Gezondheidsstatus en BVD-certificaat rund

'Gezondheidsstatus rund' is een document dat alle in het LIMS geregistreerde, serologische resultaten (IBR, paratuberculose...) en resultaten van BVD-antigeenonderzoek (ELISA, PCR) van een individueel rund op een bepaald beslag vermeldt. Dit document kan aangevraagd worden door de rundveehouder of de bedrijfsdierenarts en wordt in hoofdzaak gebruikt om het vrij zijn van runderen voor bepaalde dierziekten aan te tonen voor deelname aan verzamelingen (prijkskamp). Het BVD-certificaat bevestigt dat er via een ELISA- of BVD-antigeenonderzoek of een BVD-PCR-test geen virus werd aangetroffen. Een BVD-certificaat kan nu aangevraagd worden via Veeportaal. Het document wordt gratis afgeleverd in de inbox van de aanvragende operator. In 2010 werden er 1697 gezondheidsstatussen en 252 BVD-certificaten afgeleverd.

Gezondheidszorg varkens

Salmonella

Het officiële bestrijdingsprogramma van Salmonella bij varkens is in 2007 opgestart. In 2010 werd een daling gezien van het aantal bedrijven dat werd aangeduid als Salmonellarisicobedrijf of als hervallend risicobedrijf. Met 97 aangeduide risicobedrijven en 44 hervallers halveerde het aantal ten opzichte van 2009. De varkensboeren worden zich steeds meer bewust van de Salmonellaproblematiek, aangezien de status van het bedrijf vermeld dient te worden op de VKI-documenten. Sommige slachthuizen doen al aan 'logistiek slachten', wat betekent dat varkens van risicobedrijven als laatste van de dag worden geslacht.

In 2010 werden er vanuit DGZ stalen genomen op de bedrijven die hervallen waren. Verschillende plaatsen in de stallen werden bemonsterd om een beter zicht te krijgen op de aanwezigheid van Salmonella. Vaak werd er nog Salmonella aangetroffen na reiniging en ontsmetting, en op plaatsen waar de boer het niet vermoedde, zoals in eetbakjes, drinkbakjes, het plafond, ...

De ziekte van Aujeszky

Het KB van 12 oktober 2010 bepaalt dat er vanaf 1 januari 2011 niet meer gevaccineerd mag worden tegen de ziekte van Aujeszky. Omdat echter de wettelijke vaccinatieverplichting reeds officieel werd opgeheven vanaf 1 januari 2009, was er slechts een kleine minderheid van varkens die in 2010 nog gevaccineerd werd. Desondanks bleef de Belgische (tamme) varkenspopulatie ook in 2010 vrij van de ziekte van Aujeszky.

In 2010 werden er in het laboratorium voor aujeszky 16.110 dossiers en 1.623 prestatieijsten dierenartsen opgemaakt.

Certificering PRRSv-vrij

In 2010 behielden zeven KI-centra hun certificaat: een volledig PRRSv-vrije site

(A-certificaat) of PRRSv-vrije afdeling (B-certificaat = overgangsmaatregel). Het certificaat berust op drie belangrijke pijlers: het omvat infrastructurele maatregelen gericht op het voorkomen van de insleep van het virus, een strikt aankoopbeleid en een intensief opvolgingsprogramma.

Certificering Schurftvrij en Atrofische Rhinitis-gescreend

De basisprincipes van de programma's certificering Schurftvrij en Atrofische Rhinitis-gescreend zijn in 2010 behouden. De bedrijven die deelnemen aan deze programma's ondergaan een jaarlijkse controle. Aan de hand van oorkrabsels en bloed voor schurft, en neusswabs voor atrofische rhinitis worden de bedrijven gescreend op deze aandoeningen. Bedrijven die de nodige aandacht besteden aan bioveiligheid kunnen de certificaten doorgaans gemakkelijk behouden. Dit kan ook voor andere bedrijven een impuls vormen om – eventueel buiten de certificeringsprocedure – het eliminatieprotocol voor schurft te doorlopen. De volledige lijst van de gecertificeerde bedrijven is te vinden op de website van DGZ.

Gezondheidslift – hoge gezondheid

Het monitoringsschema voor varkensbedrijven is in 2010 verder gepromoot. Via een beperkte staalname wordt een indicatief beeld verkregen van de aanwezige aandoeningen (PIA, PRRS, App, M. hyopneumoniae, Brachyspira spp., atrofische rhinitis). Deze gezondheidsmonitor wordt door een aantal fokkerijorganisaties standaard op al hun basisfokbedrijven toegepast. Ook vermeerderaars kunnen via deze monitor – gecombineerd met een bioveiligheidsdoorlichting – werken aan een verbetering van de gezondheidsstatus.

Veepeiler Varken

Veepeiler Varken fungeert als 'vinger aan de pols' voor het monitoren van evoluties van bestaande en eventueel (her)opduikende ziektes. Het wordt gesteund door het Sanitair Fonds en loopt in samenwerking met de faculteit Diergeneeskunde. Veepeiler Varken heeft twee hoofdtaken. In de eerste plaats zorgt het voor de ondersteuning en opvolging van specifieke problemen op varkensbedrijven aan de hand van bedrijfsbezoeken en uitvoering van analyses. Daarnaast worden er korte en praktijkgerichte projecten uitgevoerd. Interessante resultaten worden uiteraard gecommuniceerd naar de sector.

Deelprojecten Veepeiler afgewerkt in 2010

- Referentiewaarden van de belangrijkste mineralen bij gelten en zeugen in verschillende productiestadia. Op zeven bedrijven werden telkens zes zeugen opgevolgd door middel van bloednames om referentiewaarden te bepalen van enkele mineralen.
- Voorkomen van verschillende darm-pathogenen bij zuigende biggen. De resultaten van dit onderzoek worden verder toegelicht in het thema-artikel gezondheidszorg varkens.
- Opvolging van antibioticumresistentie van *Brachyspira hyodysenteriae*. Doel is – aan de hand van stammen van dysenterie die DGZ in 2008 heeft verzameld – na te gaan of de trend naar meer resistentie zich doorzet.
- Enquête naar risicofactoren voor resistentie tegenover pleuromutilines bij *Brachyspira hyodysenteriae*. Een enquête werd afgenomen op bedrijven waar er een resistente stam van dysenterie werd teruggevonden.
- Enquête naar risicofactoren voor resistentie tegenover colistine bij hemolytische *Escherichia coli*. Een enquête werd afgenomen op bedrijven waar er een resistente stam van coli werd teruggevonden.
- Enquête naar visie en strategie van varkenshouders inzake bedrijfsbegeleiding en diergeneeskundige interventies.
- Evaluatie van een serologische test voor de detectie van spoelwormen in mestvarkens. Aan de hand van een combinatie van bloedonderzoek met

onderzoek van mest werd er gekeken of de experimentele test die ontwikkeld werd, ook bruikbaar kan zijn in de praktijk.

Deelprojecten Veepeiler opgestart en lopende in 2010

- Onderzoek naar percentage uitscheiders van *Brachyspira hyodysenteriae*. Aan de hand van een uitgebreide staalname wordt getracht om de zin of onzin van preventieve staalnames vast te leggen en te bepalen welk percentage dieren op een besmet bedrijf dysenterie uitscheidt.
- Gebruik antimicrobiële middelen en opvolgen antimicrobiële resistentie bij zeugen en biggen tijdens de kraamstalperiode. Op drie bedrijven zullen twintig zeugen en drie biggen per zeug bemonsterd worden ter controle op het voorkomen van resistente bacteriën.
- Onderzoek van reforme zeugen in het slachthuis: wat is de voornaamste reden van afvoer bij zeugen?
- Variatie in partikelgrootte en samenstelling van varkensvoeder als gevolg van opslag in voedersilo en transport door voedervijzel. Op zes bedrijven worden er hiervoor stalen genomen op verschillende plekken langsheen de vijzel.
- Mycobacteriën bij varkens. Er wordt ter hoogte van het slachthuis gekeken naar het voorkomen van mycobacteriën.
- Lordose bij het varken. Dit project onderzoekt of de kromme rug bij varkens een genetische oorzaak kan hebben.

Meer informatie over deze deelprojecten kunt u vinden op de website www.veepeiler.be.

Demoproject 'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf'

Op 1 oktober 2010 ging er een nieuw ADLO-demoproject van start, financieel gesteund door de Vlaamse Overheid. Het aantal geboren biggen per zeug per jaar is de laatste decennia drastisch toegenomen. Echter, tegelijk met de selectie voor grotere worpgroottes, is ook het aantal doodgeboren biggen en de uitval bij de zuigende biggen sterk toegenomen. Dit project beoogt om het belang van de uitval van biggen in beeld te brengen en om te zoeken naar oplossingen die het probleem kunnen verhelpen. DGZ werkt voor dit project samen met vijf partners: de faculteit Diergeneeskunde van UGent, KH Kempen, het Zoötechnisch Centrum van KU Leuven, Hogeschool Gent, PVL Bocholt en ILVO Dier.

Demoproject 'Gezond drinkwater voor rundvee en varkens: van bron tot dier'

Met de steun van de Vlaamse Overheid, en in samenwerking met PIVAL, ging op 1 maart 2008 het demonstratieproject 'Gezond drinkwater voor rundvee en varkens: van bron tot dier' van start. Nadat er in 2008 een screening plaatsvond op Vlaamse bedrijven die de problematiek van de alternatieve waterbronnen en van de bacteriologische verontreiniging in de leidingen in kaart bracht, werden er in 2009 vijf verschillende ontsmettingstechnieken/-producten uitgetest op tien varkens- en rundveebedrijven. In 2010 werden de resultaten van dit project gepresenteerd met behulp van een brochure en er werden verschillende studienamiddagen georganiseerd die telkens konden rekenen op een ruime belangstelling.

Gezondheidszorg pluimvee

Programma's

Aviaire influenza (AI)

In 2010 is België vrij gebleven van vogelgriep. Gezien het economisch belang van deze ziekte voor de pluimveesector en vooral omdat het hier om een zöonose gaat, is het belangrijk dat de monitoring verder goed opgevolgd wordt. In 2010 werden in het laboratorium van DGZ gemiddeld vier dossiers per maand aangeboden voor screening aviare influenza.

Maand (2010)	Aantal screenings aviare influenza
januari	6
februari	5
maart	7
april	4
mei	1
juni	3
juli	7
augustus	3
september	4
oktober	3
november	3
december	5
Totaal	51

Newcastle Disease (NCD)

Bij industrieel gehouden pluimvee zijn er in 2010 geen uitbraken geweest van NCD. Bij duiven zijn er enkele gevallen van paramyxovirus gemeld. Vandaar het belang van correcte vaccinatie bij deze vogels.

Ketenbewaking – kwaliteitsprogramma's DGZ doet heel wat staalnames en analyses – zoals hygiënecontrole's, Salmonella-onderzoeken, en wateronderzoeken – in het kader van de wettelijke gezondheidskwalificatie, maar ook voor andere autocontrolesystemen zoals Belplume, IKB en privélastenboeken van distributieketens.

Projecten

Impact van worminfecties op de algemene gezondheidsstatus van leghennen in niet-kooihuisvesting
Project gefinancierd door ADLO, in samenwerking met het Proefbedrijf voor de Veehouderij in Geel.

Met het verbod van de klassieke batterij in 2012, zullen vele leghennenhouders omschakelen naar alternatieve huisvesting, roosterstallen of voliëresystemen, met of zonder uitloop. De kippen zullen weer meer contact hebben met hun faeces, eventueel met tussen- en transportgastheren van wormen ook uit de omgeving. Het risico op wormbesmettingen neemt hierdoor toe. Daarom is het nuttig om dit probleem onder de aandacht te brengen.

De doelstellingen van het project zijn:

- bewustmaking van het belang van wormbesmettingen door monitoring op demonstratiebedrijven verspreid over de Vlaamse regio;
- voorlichting over worminfecties aan pluimveehouders en bedrijfsdierenartsen;
- maatregelen aanreiken om de worminfecties te bestrijden;
- preventie door de infectiedruk in de stal en de omgeving te verlagen.

Bovendien wordt een prevalentieonderzoek naar worminfecties gedaan bij de bedrijven met alternatieve huisvestingsmethodes, dit in samenwerking met de firma Janssen Animal Health en de bedrijfsdierenartsen. Niet alleen worminfecties worden onderzocht, maar ook de algemene gezondheidsstatus van de kippen en de invloed op de productieparameters. Op die manier kan een monitoringsysteem uitgewerkt worden dat de gezondheid en de productiviteit van de leghennen ondersteunt.

Wetenschappelijke ondersteuning van de *Salmonella Enteritidis*-bestrijding op leghennenbedrijven

Project gefinancierd door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, in samenwerking met het ILVO, Eenheid Technologie & Voeding.

De prevalentie van *Salmonella Enteritidis* op leghennenbedrijven is de laatste jaren sterk verminderd. Om de doelstellingen van Europa op het vlak van zöonosebestrijding te halen, moet de sector nog een inspanning leveren om de resterende hardnekkige besmettingen op te sporen en onder controle te krijgen. Het doel van dit project is om hiervoor wetenschappelijke ondersteuning te bieden.

Om de contaminatiebronnen en -routes op te sporen, worden de kritische besmettingspunten op leghennenbedrijven wetenschappelijk geïdentificeerd. Er wordt gezocht naar een indicatororganisme voor een betere controle op de effectiviteit van reiniging en desinfectie. Technieken worden ontwikkeld om een efficiënte verwijdering van de resterende *Salmonella Enteritidis*-besmettingen op leghennenbedrijven mogelijk te maken door verdere karakterisatie van de stammen. Uit de studie blijkt dat het eierlokaal een plaats is die vaak over het hoofd gezien wordt bij reiniging en desinfectie. Bijgevolg is dit vaak de plaats van besmetting. De rol van huisdieren en ongedierte mag hierbij zeker niet onderschat worden.

Tenslotte zal ook onderzocht worden of er een link bestaat tussen humane en leghennenbedrijfgerelateerde *Salmonella Enteritidis*-stammen. Op die manier kan blijken in hoeverre de resterende *Salmonella Enteritidis*-besmettingen op Belgische leghennenbedrijven verantwoordelijk zijn voor de humane besmettingen.

FOCUS Diarree bij zuigende biggen door *C. perfringens*

Ondanks alle inspanningen die de sector van de varkenshouderij al geleverd heeft, komt diarree nog frequent voor bij zuigende biggen. Omdat er nog veel vragen zijn over de ziekteverwekkers, heeft Veepeiler Varken een kortlopend project gewijd aan *Clostridium*-diarree bij zuigende biggen.

Clostridium perfringens

De belangrijkste oorzaken van diarree in de kraamstal zijn *Escherichia coli* (*E. coli*), het rotavirus, *Isospora suis* (coccidiose) en *Clostridium perfringens* (*C. perfringens*). *C. perfringens* is een normale dikke-darm-bewoner. De aanwezigheid van de kiem in meststalen is dus geen betrouwbaar middel om de ziekte aan te tonen. Wil men infectie en ziekte door *C. perfringens* bevestigen, dan is onderzoek naar de kiem uit het voorste deel van de dunne darm (duodenum) noodzakelijk. Bij de interpretatie van de resultaten moet men bovendien rekening houden met het feit dat *C. perfringens* kan voorkomen als een secundaire kiem bij biggen waarvan de darm reeds beschadigd werd door een infectie met een andere kiem of virus. *C. perfringens* kan verder getypeerd worden afhankelijk van de geproduceerde gifstoffen, die toxines worden genoemd. Bij varkens zijn enkel type A en type C van belang. Type C wordt in de literatuur omschreven als de meest agressieve vorm van *Clostridium*-diarree (bloederig-necrotiserende darmletsels). Bij deze vorm wordt vaak plotse sterfte waargenomen of een ernstige bloederige, diarree. Type A daarentegen zal voornamelijk mildere symptomen veroorzaken: een slepende, eventueel waterige diarree die zelfs spontaan herstelt. Deze diarree komt niet enkel voor in de kraamstal, maar kan nog opduiken op speenleeftijd of zelfs nog later.

We kunnen een onderscheid maken tussen beide types *C. perfringens* met behulp van een PCR-test¹.

Project gaat op zoek naar ziekteverwekkers

Veepeiler Varken heeft een kortlopend project opgezet rondom de problematiek van "*Clostridium*-diarree bij zuigende biggen". Het doel van dit project was om te onderzoeken welke ziekteverwekkers het vaakst voorkomen bij zuigende biggen met diarree. Wanneer *Clostridium perfringens* teruggevonden werd, gingen we ook na om welk type het ging.

Alles samen zijn 65 biggen nader bekeken. Deze biggen waren afkomstig van 26 bedrijven (één tot negen biggen per dossier) die te maken hadden met diarree of plotse sterfte. Het gewicht van de onderzochte dieren varieerde van 0,5 tot 4,5 kg, met een gemiddelde van 1,94 kg.

De biggen werden levend of kort na hun overlijden aangeboden voor onderzoek. Dit is belangrijk omdat *C. perfringens* vrij snel na de dood van het dier in de darmen gaat woekeren, waardoor interpretatie van resultaten moeilijker wordt.

De biggen werden onderworpen aan een lijkschouwing en de meest relevante letsels werden genoteerd. Van een stukje dunne darm werd er een cultuur aangelegd voor onderzoek naar *C. perfringens*. Indien deze cultuur positief was, werd het toxinetype van de stam verder bepaald door middel van PCR.

Daarnaast onderzochten we ook de andere ziekteverwekkers. Een cultuur werd aangelegd voor het aantonen van *E. coli*. Het rotavirus werd in de mest opgespoord door middel van een ELISA-test. Via parasitologisch onderzoek konden we de aanwezigheid van *Isospora suis* aantonen. Ten slotte werden van elke big ook twee stukjes darm microscopisch onderzocht.

¹PCR (Polymerase Chain Reaction) is een genetische techniek die de specifieke toxinegenen opspoor.

Resultaten

Bij 24 van de 26 onderzochte dossiers (92%) is er *C. perfringens* geïsoleerd uit de dunne darm van de biggen. 22 keer ging het om type A en 2 keer om het type C. Omwille van de duidelijke letsels (zie foto) was het al tijdens de lijkschouwing duidelijk dat het in deze beide laatste gevallen om *C. perfringens* type C ging.

In 92% van de gevallen konden we ook *E. coli* isoleren. Van de 24 stammen waren er 4 een haemolytische *E. coli*, gekend als een agressieve vorm van *E. coli*. Rotavirus was terug te vinden bij 35% van de kadavers.

Het opsporen van *Isospora suis* lag iets moeilijker. Omdat het soms onmogelijk was om voldoende mest te verzamelen van zulke jonge biggen, kon het parasitologisch onderzoek slechts bij 16 gevallen uitgevoerd worden. Ook het microscopisch detecteren van coccidiose in de darmen was moeilijk door het snel optreden van verval van de darmcellen waar de *Isospora* in vertoeven. Slechts bij 1 van de 19 onderzochte gevallen waren er coccidioseletsels in de darm terug te vinden. *Isospora* bleek geen enkele keer aanwezig.

AUTOPSIE IS BELANGRIJK!

Wanneer er op een bedrijf diarree voorkomt bij zuigende biggen, raden we aan om enkele biggen te bezorgen aan DGZ voor autopsie. Op deze manier kan er gezocht worden naar de exacte oorzaak van de diarree zodat de juiste behandeling op de meest efficiënte manier gestart kan worden en er gericht gewerkt kan worden aan preventie.

Om tot relevante resultaten te komen is het belangrijk dat biggen aangeboden worden die pas recent diarree vertonen en (liefst) nog levend zijn bij aankomst in het laboratorium.

*Bloederig uitzicht van dunne darmlussen en aanwezigheid van luchtbelletjes op de darmwand: typisch letsel voor *C. perfringens* type C bij zuigende biggen.*

WAT KUNNEN WE DOEN TEGEN *C. PERFRINGENS*?

Er bestaat geen behandeling voor ernstig aangetaste biggen. Wel kunnen de andere biggen uit de toom beschermd worden door orale toediening van een antibioticum werkzaam tegen *Clostridium*. Preventie gebeurt door het vaccineren van de zeugen vóór het werpen met een vaccin dat het juiste type *Clostridium* en zijn toxines bevat (*C. perfringens* type A of *C. perfringens* type C).

Om te voldoen aan de vraag vanuit de sector naar een 'onafhankelijke' diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding werd enkele jaren geleden Veepeiler Varken opgericht als een samenwerkingsverband tussen DGZ en de faculteit Diergeneeskunde van UGent. Mede dankzij de steun vanuit het Sanitair Fonds kan Veepeiler Varken invulling geven aan tweedelijnsdiergeneeskunde. Op vraag vanuit de varkensbedrijven (de individuele boer of de bedrijfsdierenarts) worden bedrijfsbezoeken afgelegd, en autopsies en laboratoriumanalyses uitgevoerd om zo te komen tot een oplossing van de problemen op de individuele bedrijven. Door inventarisatie van deze individuele problemen kan men beter inzicht verwerven in de globale problematiek voor Vlaanderen. Zo komt men tot een georganiseerde dierziektebestrijding binnen de varkenshouderij.

Naast de behandeling van individuele bedrijfsproblemen worden ook kortlopende, praktijkgerichte projecten uitgevoerd. Bij deze projecten worden dieren, van één of meerdere bedrijven, gedurende een bepaalde periode gevolgd en onderzocht om zo de evolutie van bepaalde parameters te kunnen evalueren. Ik denk hierbij bv. aan het onderzoek of een hogere gezondheidsstatus op het bedrijf gehaald kan worden door over te stappen naar een meerwekensysteem (project afgesloten in 2008), of de vergelijkende studie tussen het inspuiten of oraal toedienen van ijzer bij biggen in de kraamstal (2009).

De projecten die in 2010 zijn afgerond, staan vermeld in dit jaaroverzicht en daar wil ik toch wel wijzen op het onderzoek naar het voorkomen van verschillende darmpathogenen bij zuigende biggen. In de kraamstal komt diarree bij biggen nog vrij veel voor en dit in verschillende vormen. Afhankelijk van de kiem heeft een dergelijke diarree-uitbraak lichte tot zware gevolgen op de verdere prestaties van de biggen en moet er ook een verschillende aanpak worden opgezet. Ik ben er absoluut van overtuigd dat autopsie zeer belangrijk is om de juiste kiem te kennen zodat de gepaste behandeling kan worden ingesteld.

Door de ongebonden opstelling van de DGZ-dierenartsen, gekoppeld aan een degelijke wetenschappelijke ondersteuning, levert Veepeiler Varken een zeer positieve bijdrage aan de diergezondheid van onze varkenshouderij.

Luc Van Biesen, Bestuurder en lid adviescommissie Varkens

Conclusies

Het meest voorkomende type van *C. perfringens* was type A. Het is niet duidelijk of type C echt minder vaak voorkomt, of dat de symptomen zo typisch zijn dat de dierenarts of de veehouder geen biggen aanbiedt voor verder onderzoek in het laboratorium. Wanneer het beeld minder duidelijk is en er eerder sprake is van slepende problemen, gaat de veehouder wel verder op zoek naar de oorzaak of oorzaken. We zien vaak dat *C. perfringens* type A en *E. coli* samen voorkomen. Het is uit deze studie niet duidelijk of ze steeds allebei een rol spelen in de diarreeproblematiek.

In 35% van de gevallen bleek het rotavirus aanwezig te zijn. Ook al wordt niet vaak gedacht aan het rotavirus als oorzaak van kraamstaldiarree, toch blijkt dit virus hierbij nog geregeld een rol te spelen. Omwille van de kenmerkende diarree en de voor de hand liggende behandeling, worden biggen met coccidiosediarree zelden aangeboden voor lijkschouwing. Coccidiose is dan ook slechts zelden teruggevonden als ziekteverwekker. Er waren ook geen gegevens voorhanden over het gebruik van toltrazuril (Baycox®) bij de biggen ter preventie van coccidiose.

Dit Veepeilerproject kwam tot stand met de financiële steun van het Sanitair Fonds en Bayer Animal Healthcare

Bestrijdingsprogramma van Salmonella bij Pluimvee

In het kader van het nationale programma voor Salmonellabestrijding bij braadkippen, dat erop gericht is om de Europese doelstellingen te behalen, is er sinds 1 juni 2009 een Salmonelladierenarts tewerkgesteld bij DGZ/ARSIA. De taken van deze dierenarts werden bepaald rekening houdend met het KB van 27 april 2007 over de bewaking van Salmonella bij pluimvee. In 2010 heeft de Salmonellabegeleider zich voornamelijk toegelegd op het opvolgen en begeleiden van probleembedrijven binnen de sector van braadkippen (en vleeskalkoenen) – en vooral van die bedrijven die driemaal of meer positief noteren voor hetzelfde serotype.

Inventarisatie probleembedrijven braadkippen en vleeskalkoenen

Om het vooropgestelde doel te bereiken voor het uitvoeren van een epidemiologisch onderzoek, werd in de eerste plaats een inventaris opgemaakt van de probleembedrijven binnen de braadkippen- en vleeskalkoenensector. Dit gebeurde op basis van de rapportering van het FAVV over de positieve Salmonellaresultaten van de uitgangscategorie bij braadkippen en vleeskalkoenen. In

het kader van de officiële Salmonellabestrijding bij pluimvee worden er immers in de laatste drie weken voor de slachtdatum overschoentjes genomen door de bedrijfsverantwoordelijke, de bedrijfsdierenarts of een staalnemer van DGZ/ARSIA. Deze overschoentjes worden geanalyseerd in de bevoegde laboratoria, namelijk ARSIA, DGZ of Lavetan. Op basis van deze resultaten werd in 2010 een prevalentie van Salmonella bij braadkippen vastgesteld van 2,32% (tabel 1).

In de laatste drie weken voor de slachtdatum worden overschoentjes genomen door de bedrijfsverantwoordelijke, de bedrijfsdierenarts of een staalnemer van DGZ/ARSIA.

Tabel 1: Aantal uitgangscategorie van braadkippen uitgevoerd bij de bevoegde laboratoria (DGZ, ARSIA en Lavetan) in 2010

Labo	Stalen	Positief		<i>S. Enteritidis</i>		<i>S. Typhimurium</i>		<i>S. Paratyphi B</i> (var. Java)	
		Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
DGZ	1.466	36	2,46%	1	0,07%	2	0,14%	7	0,48%
ARSIA	656	8	1,22%	0	0,00%	2	0,30%	0	0,00%
Lavetan	12.585	297	2,36%	2	0,02%	45	0,36%	50	0,40%
Totaal	14.707	341	2,32%	3	0,02%	49	0,33%	57	0,39%

Begeleiding van probleembedrijven

De volgende stap is om voor de probleembedrijven, samen met de bedrijfsdierenarts, op zoek te gaan naar een specifieke oplossing. Er wordt vooral gewerkt rond het optimaliseren van de bioveiligheid en de hygiëne op het bedrijf. Om te beginnen wordt de bedrijfshistoriek overlopen, zowel met de bedrijfsdierenarts als met de pluimveehouder. Op basis van een checklist en een gesprek met de pluimveehouder wordt informatie ingewonnen over de sanitaire toestand op het bedrijf. Naast de identificatie- en bedrijfsgegevens, komen de infrastructuur, hygiëne en biosecurity, drinkwater en voeder op het bedrijf aan bod. Dan volgt een uitgebreide hygiënecheck op het bedrijf zelf. Op basis van de resultaten hiervan en rekening houdend met de resultaten van de officiële swab- en hygiënecontrole, wordt een individueel en bedrijfsafhankelijk Salmonella-actieplan opgesteld. Dit is een verslag met tips en adviezen voor het hygiëne-

Reiniging en ontsmetting, ook van vaak vergeten materialen zoals schop en voerpannen, spelen een belangrijke rol in het hygiëne-management op het bedrijf.

Het mandaat van bestuurder heb ik te allen tijde met heel veel interesse uitgevoerd. Binnen de pluimveesector was dit niet altijd een even gemakkelijke opdracht.

Voor DGZ liggen er nog heel wat uitdagingen. In het bijzonder om de pluimveesector beter op de kaart te brengen binnen de organisatie en echt voet aan wal te krijgen.

Ik hoop ook dat DGZ meer middelen ter beschikking krijgt om activiteiten te ontplooiën en naar de buitenwereld te treden; vooral naar de broeierijen, veevoederbedrijven, slachterijen en gespecialiseerde pluimveedierenartspraktijken. Ook het onderzoek naar nieuwe dierziekten verdient bijzondere aandacht.

Als 'oude rot' in de pluimveesector zou ik de dierenartsen van DGZ willen meegeven dat ze voldoende overleg plegen en samenwerken met de vier bovengenoemde, belangrijkste pijlers in de pluimveesector. Zo wordt het echt mogelijk om in te spelen op de behoeften van de sector

Frans Geldof

Uitredend bestuurder en lid van de adviescommissie Pluimvee

management op het betreffende bedrijf. Het heeft als doel Salmonella efficiënter te bestrijden en verdere besmetting in de toekomst te voorkomen. Ook de bedrijfsdierenarts en de verantwoordelijke ontvangen een exemplaar van dit verslag. De bedrijven worden verder opgevolgd tot ze driemaal opeenvolgend negatief zijn voor Salmonella.

Draaiboek helpt Salmonella te bestrijden

Op basis van de ervaringen, opgedaan bij de opvolging en begeleiding van Salmonella-probleembedrijven, hebben we een draaiboek samengesteld. Dit is een handig instrument voor zowel de houders

van braadkippen en/of vleeskalkoenen, als voor hun bedrijfsdierenartsen. Naast algemene informatie over salmonellose bij pluimvee en Salmonella als zoonose, bevat het draaiboek de wettelijke regelgeving plus maatregelen om Salmonella te bestrijden en een Salmonella-infectie te voorkomen. Deze maatregelen hebben ondermeer betrekking op de algemene hygiëne, bioveiligheid en ongediertebestrijding op het bedrijf.

Verplichte IBR-bestrijding voor elke rundveehouder

Op 5 januari 2012 moet elke rundveehouder minstens beschikken over een I2-statuut voor IBR. Aanvang 2010 had nog maar een kleine 3% van de veehouders een geldig statuut. Een hele uitdaging dus voor de hele sector om tijdig een statuut te behalen, en voor DGZ om dit alles in goede banen te leiden.

Verplichte IBR-bestrijding

Sinds 2007 is er in België al een KB voor de vrijwillige bestrijding van IBR. De meeste West-Europese landen staan echter al een stuk verder met een nationaal bestrijdingsprogramma, terwijl de Noord-Europese landen zelfs al volledig vrij zijn. Zij mogen eisen stellen op het vlak van de invoer van dieren. Een EU-richtlijn voorziet immers handelsbelemmeringen voor landen die niet vrij zijn van de ziekte. België kon niet achterblijven en heeft een aangepast KB uitgewerkt dat rundveehouders verplicht om vanaf 5 januari 2012 minstens een I2-statuut te hebben. Rundveehouders die daar niet in slagen,

mogen hun dieren niet langer op de weide zetten. Ze kunnen hun dieren enkel nog rechtstreeks naar het slachthuis brengen

Tegemoetkoming door het Sanitair Fonds

Vanaf 5 januari 2012 is IBR-bestrijding voor elke rundveehouder verplicht. Omdat het Sanitair Fonds de veehouder voldoende ondersteuning wilde bieden, heeft het zijn budget verhoogd voor DGZ en ARSIA om het programma te begeleiden.

Zo heeft het Sanitair Fonds in 2010 financiële ondersteuning geboden voor volgende activiteiten:

- De serologische onderzoeken in het kader van IBR-bedrijfsvensters werden voor 50% vergoed.
- De certificeringsonderzoeken van de I3- en I4-bedrijven (serologische onderzoeken om het IBR-vrije statuut te kunnen behouden) werden volledig ondersteund. Zo werden voorlopers beloofd.
- Ook kwam er geld vrij voor een halftijdse dierenarts om het IBR-programma te begeleiden in het veld.

Tabel 1: Overzicht statuten IBR-bestrijding

Statuut	Definitie	Betekenis
I1	Geen IBR-bestrijding	
I2	Vaccinatieplicht	Alle runderen op het bedrijf worden gevaccineerd.
I2D	I2 met ontheffing van de vaccinatieplicht	Ontheffing vaccinatieplicht wanneer minder dan 10% van de dieren op het bedrijf positief is voor IBR.
I3	IBR-vrij	Geen geïnfecteerde runderen aanwezig op het bedrijf (gE)
I4	Officieel IBR-vrij	Geen geïnfecteerde en geen gevaccineerde runderen aanwezig op bedrijf (gB)

Gewoonlijk duurt het ongeveer een maand om de administratie op te starten en een bedrijfsvenster te nemen – op basis waarvan wordt beslist voor welk IBR-statuut het bedrijf in aanmerking komt. Daar moet je nog eens minstens vier maanden bijtellen om een I2-statuut te behalen, en vijf maanden voor een I3-statuut.

De rol van DGZ bij de bestrijding van IBR

Doorheen het traject – van wetgeving, over begeleiding en communicatie, tot laboratoriumonderzoek en administratieve opvolging – zijn er belangrijke taken weggelegd voor de verschillende units en afdelingen van DGZ.

- Bij de opmaak van de wetgeving rondom IBR had DGZ een adviserende rol. Zo stonden we mee aan de wieg van het eerste KB en waren we vervolgens nauw betrokken bij de vereenvoudiging van het KB.
- De IBR-dierenarts legt zich toe op de begeleiding van het IBR-programma en wordt hierbij ondersteund door het volledige team gezondheidszorg herkauwers. De IBR-dierenarts moet er in de eerste plaats voor zorgen dat zowel veehouders als dierenartsen goed geïnformeerd zijn en snel werk maken van IBR-bestrijding.
- Om de betrokkenen voldoende te informeren, zijn er informatiebrochures ontwikkeld, en verspreiden we infomails en posters. Ook vonden er in het najaar en de winter van 2010 tal van voordrachten en informatieavonden plaats, overal in Vlaanderen.

IBR-PILOOTPROJECT PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

Om de rundveehouder een extra stimulans te geven om op te starten met IBR-bestrijding, deed de provincie West-Vlaanderen – die sterk begaan is met de veehouderij – een beroep op het POVLT en DGZ. Dankzij de tegemoetkoming van de provincie en het Sanitair Fonds konden 25 geselecteerde West-Vlaamse bedrijven een bedrijfsvenster laten nemen, waarna ze verder werden opgevolgd om snel en efficiënt een IBR-statuut te verwerven.

- Naast de communicatie naar een breed publiek, is een goede begeleiding op het terrein essentieel. Elk bedrijf dient een individueel antwoord te krijgen

op een aantal vragen. Zo zijn er bij de laboratoriumresultaten soms specifieke reacties, bv. onverwacht positieve of niet-interpreteerbare resultaten. Dierenartsen en veehouders kunnen dan terecht bij DGZ voor bijkomend advies.

- De unit Laboratorium krijgt in het kader van het bestrijdingsprogramma een hele reeks onderzoeken te verwerken, namelijk ELISA IBR gE- en gB-antistoffen (gE: wildvirus – gB: vaccins).
- De afdeling Gezondheidsadministratie van DGZ moet het IBR-programma administratief zien bij te houden, en stelt – ter ondersteuning van het programma – gepersonaliseerde documenten ter beschikking van veehouders en bedrijfsdierenartsen. De administratie gebeurde in 2010 nog manueel, maar gelukkig is er dankzij de werkgroep IBR beterschap in zicht.

Tabel 2: Administratieve activiteiten in het kader van IBR-bestrijding (aantallen in 2010)

Aanmaak en verzending blanco vaccinatierapport	7.177
Controle en registratie ontvangen vaccinatierapport	3.151
Aanmaak en verzending bloednamelijst volledige screening	1.863
Aanmaak en verzending opdracht bloedname behoud I3/I4	70

Tabel 3: Aantal beslagen per behaald IBR-statuut (status eind 2010)

I2-statuut	650
I2-statuut derogatie	16
I3-statuut	106
I4-statuut	12

Automatisering IBR-administratie

Begin 2010 werd duidelijk dat DGZ overspoeld zou worden met statuutaanvragen, aanvragen voor vaccinatieregister en bloednamelijst, ... Een manuele opvolging bleek niet langer mogelijk. Begin maart 2010 is daarom gestart met het uitwerken van een IBR-applicatie die het beheer van de statuten grotendeels zou automatiseren. Dit wordt mogelijk vanaf aanvang 2011 voor de I2-statuten en tegen de zomer van 2011 voor alle statuten.

Ook Veeportaal is uitgebreid met nieuwe functies. Zo kan de bedrijfsdierenarts nu vaccinaties registreren. En zowel de dierenarts als de veehouder kunnen actuele vaccinatieregisters (om op het bedrijf bij te houden in kader van I2) en bloednamelijsten (om een I3- of I4-statuuut te behalen) aanmaken en afdrukken in Veeportaal.

De meeste rundveehouders zijn ondertussen flink bezig met IBR-bestrijding. Afhankelijk van de bedrijfssituatie en specifieke doeleinden zoals deelname aan prijskampen, beslist men welk statuut nagestreefd zal worden. Ik zie bij mijn collega-veehouders dat velen opteren om momenteel een I2-statuuut aan te vragen, en zeker als ze vroeger reeds vaccineerden. Het is mijn mening dat het risico momenteel nog te groot is om zomaar te stoppen met enten en koste wat het kost een I3-statuuut te halen. Zelf zijn wij op ons bedrijf ook al een aantal jaren aan het vaccineren omwille van deelname aan prijskampen. Uit gecombineerd onderzoek paraTBC-IBR bleek dat één aangekocht dier positief testte voor IBR. Aangezien ik deze koe niet direct wil verwijderen van het bedrijf, blijf ik voorlopig in een I2-statuuut, maar heel snel zal de volgende stap een I3-statuuut zijn, en dat ziet er dus zeker haalbaar uit.

We kunnen er niet onderuit dat er kosten verbonden zijn aan het programma, maar anderzijds veroorzaakt de ziekte IBR heel wat problemen. De vaccinatie- en analysekosten wegen lang niet op tegen de verdoken schade en de kosten die een uitbraak met zich meebrengt. Vooral open bedrijven met veel aan- en verkopen van dieren kunnen hier serieuze verliezen door kennen. Hier en daar klinkt er natuurlijk wel wat kritiek op het extra werk, de extra kosten en de bijhorende administratie, maar vergelijk het gerust een beetje met de aujeszkybestrijding bij de varkens: ook hier waren er in de aanvangsfase veel tegenkantingen, maar eens alles goed op de rails stond, werd er uiteindelijk gezegd dat er al veel eerder werk van gemaakt had moeten zijn. Over IBR-bestrijding wordt ondertussen ook al meer dan tien jaar gesproken, en nu het effectief verplicht zal worden, is het zaak van zo snel mogelijk de koe bij de horens te vatten. Heel belangrijk in de bestrijding is wel dat er een oplossing komt voor de twijfelachtige resultaten. Als een dier drie- tot viermaal hertest moet worden, verliest het programma immers een deeltje van zijn geloofwaardigheid.

Wat de toekomst betreft, zou het een mooi scenario zijn als tegen 2015 meer dan 50% van de bedrijven een I3-statuuut weet te verwerven.

*Lieven Ryckewaert
Bestuurder en lid adviescommissie Herkauwers*

Geïntegreerde aanpak van de gezondheidszorg bij schapen en melkgeiten

Na afronding van het vorige demonstratieproject 'Landschapsbeheer met schapen' is DGZ in een nieuw demonstratieproject gestapt.

Dit ADLO-project focust zich op maagdarmwormen, coccidiose en leverbot bij schapen en melkgeiten.

Deze parasitaire aandoeningen kunnen grote diergezondheids- en dierenwelzijnsproblemen, alsook economische verliezen veroorzaken.

Onze partners voor dit project zijn Vlaamse Schapenhouderij en Katholieke Hogeschool Kempen. De activiteiten zijn gestart in 2009 en zullen in 2011 worden afgerond.

Doelstellingen van het project

Maagdarmwormbesmettingen vormen vanouds één van de belangrijkste problemen in de houderij van kleine herkauwers. Het is mede daardoor dat bijvoorbeeld melkgeiten in de regel niet op de weide gelaten worden, maar het jaar rond op stal blijven.

Dit nieuwe ADLO-project wil veehouders helpen bij de aanpak van deze problematiek en heeft volgende directe doelstellingen:

- de worm- en leverbotproblematiek sterk onder de aandacht brengen van de schapen- en geitenhouders;
- de houders van kleine herkauwers via een enquête bij de problematiek betrekken;

- in kaart brengen hoe de schapenhouders de wormbesmetting aanpakken in relatie tot het type grasland, type beheer (slachtlamproductie, landschapsbeheer, ...);
- demonstreren dat met een goede ontwormingsstrategie de bedrijfsverliezen kunnen worden beperkt en de rendabiliteit van de bedrijven kan worden verbeterd;
- demonstreren van verschillende ontwormingsstrategieën;
- creëren van een platform voor discussie, overleg en openheid rond het thema 'wormen en ontwormen in de schapenhouderij'.

Veldproef

We zijn van start gegaan met een enquête bij 250 schapenhouders, waarmee gepeild werd naar de omvang van het probleem, de manieren van bestrijding en het beweidingsmanagement.

Van de 250 gecontacteerde bedrijven hebben we er zestien geselecteerd voor een veldproef. Op elk bedrijf werden bij tien lammeren mestmonsters genomen voor parasitair onderzoek en van tien oaien een bloedstaal voor leverbot antistoffen. Meteen na het nemen van de monsters, werden de dieren door de schapenhouder ontwormd.

Twee weken later werd van dezelfde tien lammeren opnieuw mest genomen. Door het aantal wormeieren van het eerste met het tweede onderzoek te vergelijken, kregen we een idee van de resistentie tegen ontwormingsproducten. Gezien de aard van de activiteit is de veldproef en de verwerking van de resultaten door de dierenarts van DGZ uitgevoerd.

Communicatie met de schapenhouders

Over de looptijd van het project ontvangen de schapenhouders acht nieuwsbrieven met concrete informatie over het project en achtergrondinformatie

Met het ADLO-project rond maagdwormen, coccidiose en leverbot bij schapen en melkgeiten, heeft men aangetoond dat het nuttig is regelmatig mestmonsters en bloedstalen te nemen. Zo kan men onnodige behandelingen vermijden en zodoende kosten besparen.

Als men weet welke besmetting aanwezig is op het bedrijf kan men het bestrijdingsplan aanpassen. Voor de bedrijfsleider is het belangrijk dat hij weet of er resistente maagdwormen aanwezig zijn, en voor welk product ze resistent zijn.

Joris Schelfhout, adviescommissie Herkauwers

over maagdwormparasieten. De website www.schapengeiten.be, die door DGZ is opgezet voor het project rond landschapsbeheer, wordt verder gebruikt om de veehouders te informeren.

In mei en juli 2011 volgen er vijf studienamiddagen voor de schapenhouders. Als locatie is telkens een bedrijf uit de proefgroep gekozen en komt de schapenhouder zelf aan het woord. Ter afronding van het project zullen we ook een uitgebreide brochure samenstellen.

De resultaten van het project zullen pas tegen mei 2011 volledig zijn. De veldproef liet alvast zien dat wormen en coccidiose bij nagenoeg alle lammeren is terug te vinden. Ook hebben we sterke vermoedens van resistentie tegen ontwormingsproducten op een drietal bedrijven. Leverbot was terug te vinden op tien van de zestien onderzochte bedrijven en in vier gevallen was de houder hiervan niet op de hoogte. Meer hierover in het volgende jaarverslag.

Gezondheidsproblemen melkgeiten in een breder kader

De melkgeitensector, zowel de biologische als de gangbare, is in het project niet vergeten. Hier worden de gezondheidsproblemen in een breder kader bekeken. Op twee studienamiddagen werden enerzijds de opfokziekten van geitenlammeren toegelicht en anderzijds de frequent voorkomende infectieziekten bij volwassen geiten, en de interactie van de infecties met elkaar. Tijdens een levendige discussie konden de geitenhouders informatie uitwisselen.

3 Algemene diensten

- 49 Afdeling Personeelszaken
- 51 Afdeling Financiën
- 53 Afdeling ICT

Kerncijfers 2010

In 2010 waren er bij DGZ gemiddeld 168 voltijdse medewerkers tewerkgesteld – zijnde interne medewerkers, uitzendkrachten, en externe ICT-medewerkers – tegenover 177,4 in 2009. Dit is een daling van 9,4 voltijdse equivalenten (fte). Het aantal vaste DGZ-medewerkers is

met 3,9 fte gedaald. Het aantal voltijdse externe medewerkers (uitzendkrachten en ICT) is met 5,5 fte gedaald.

In de loop van 2010 zijn er 4 nieuwe medewerkers aangeworven, terwijl 12 medewerkers, waaronder 6 bruggepensioneerden, DGZ hebben verlaten.

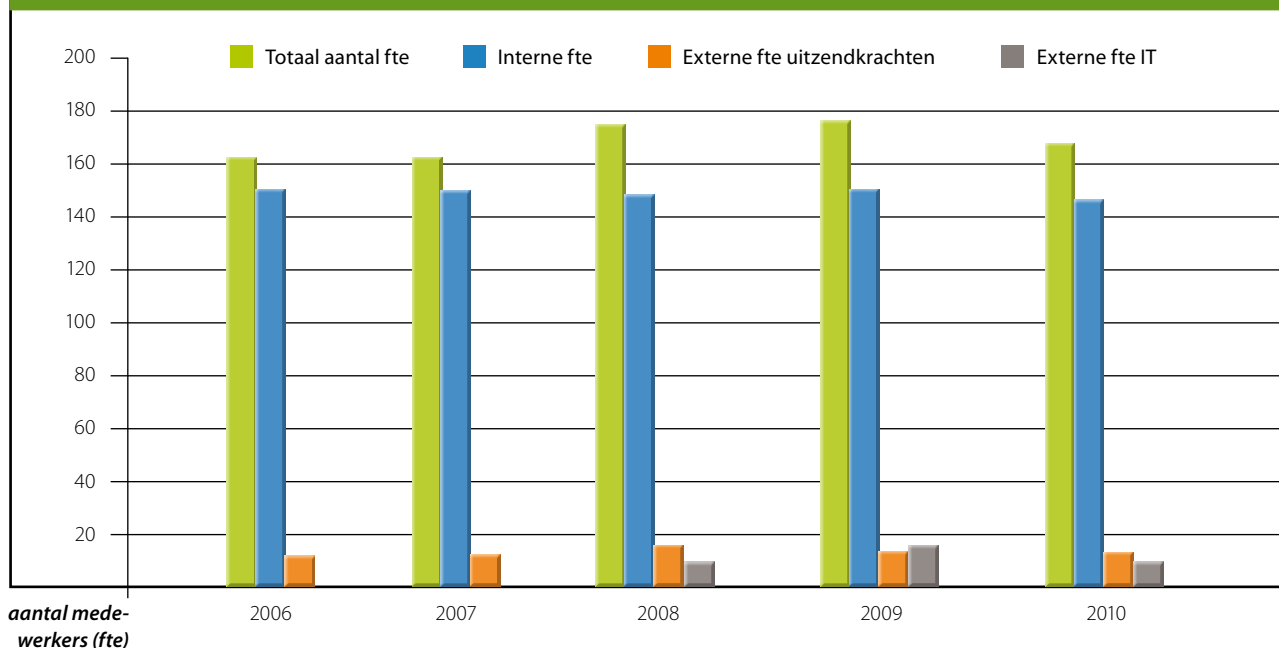
In 2010 hebben 15 medewerkers gebruik gemaakt van tijdskrediet:

- 12 werknemers jonger dan 50 jaar;
- 1 werknemer van meer dan 50 jaar oud;
- 2 werknemers ouder dan 55 jaar.

Tabel 1: Evolutie van het aantal medewerkers (fte) 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Interne fte	150,4	150,6	149,5	150,7	146,9
Externe fte uitzendkrachten	11,6	11,8	16,0	12,3	11,8
Externe fte IT	0,0	0,0	9,7	14,4	9,3
Totaal aantal fte	162,0	162,4	175,2	177,4	168,0

Figuur 1: Evolutie van het aantal medewerkers 2006-2010

Enkele beleidselementen

In 2010 heeft DGZ opnieuw veel aandacht besteed aan de organisatie van opleidingen voor de medewerkers.

Daarnaast is er verder gewerkt aan de implementatie van het competentie-managementsysteem en het optimaliseren van het nieuwe functiegebouw met bijhorende functiebeschrijvingen.

Ook hebben we de traditie van constructief sociaal overleg met de leden van de ondernemingsraad en het comité voor preventie en bescherming op het werk bestendigd. Het maandelijks overleg zorgt voor een positieve wisselwerking tussen de vertegenwoordigers van de organisatie enerzijds en de afgevaardigden van de werknemers anderzijds.

Ten slotte heeft de werkgever een interprofessioneel akkoord afgesloten met de leden van de syndicale delegatie.

Figuur 2: Leeftijdsoopbouw personeel op 31.12.2010

Concreet betekent dit voor de medewerkers een verlenging van enkele belangrijke collectieve arbeidsovereenkomsten aangaande:

- voltijds en deeltijds brugpensioen voor een maximumduur van drie jaar;
- financiële garanties voor de bruggepensioneerden;
- de toekenning van een eco/geschenkencheque;
- een opleidingskrediet van minimum twee dagen per medewerker per jaar.

DGZ heeft er de voorbije jaren bewust voor gekozen om een deel van de opgebouwde financiële reserves te gebruiken voor omvangrijke strategische investeringen in informatisering ten voordele van de veehouder. Hiermee beoogde DGZ ondermeer een administratieve vereenvoudiging te realiseren voor de veehouder, zodat deze sneller en vlotter zou kunnen voldoen aan zijn verplichtingen in het kader van I&R en de sanitaire opvolging van zijn veestapel. De eerste resultaten van deze bestuurlijke beleidskeuze waren in 2009 en 2010 duidelijk merkbaar. DGZ maakt zich sterk dat de veehouders en andere belanghebbenden, dankzij de gemaakte investeringen, zullen kunnen genieten van een steeds betere ondersteuning.

De afschrijvingslast van de gemaakte investeringen blijft ook in 2010 zwaar doorwegen in de resultatenrekeningen, wat de komende jaren overigens nog het geval zal zijn. Daartegenover hebben de re-engineering van Sanitel, de ontwikkeling van Veeportaal en de bijhorende vernieuwde interne ondersteunende

systemen, het mogelijk gemaakt om binnen de unit I&R de personeelskosten in 2010 te reduceren. Deze besparing heeft DGZ toegestaan de noodzakelijke bijkomende inspanningen te leveren op het vlak van de sanitaire programma's zonder toename van de totale personeelskosten opzichte van 2009.

Eenmaal de nieuwe sanitaire programma's voldoende stevig verankerd zijn, zal het mogelijk worden om de betreffende processen ook kostenefficiënter te maken.

In 2010 boekte DGZ uit de werking een inkomstentotaal van 16,37 miljoen euro. Dit was 1.357.000 euro meer dan in 2009. Deze stijging is vooral te danken aan de hogere omzet van de units Labo (+789.000 euro) en I&R (+205.000 euro), en aan hogere betoelagingen (+302.000 euro).

De werkingstoelagen in het kader van opdrachten voor de overheid en voor diverse projecten bedroegen in totaal 4.333.000 euro.

De belangrijkste financiers van deze opdrachten zijn:

- het FAVV, waarvoor DGZ diverse opdrachten vervult in het kader van de officiële sanitaire programma's;
- de FOD Volksgezondheid, op aangeven van de Raad van het Fonds in het kader van de programma's Veepeiler Rund, IBR, Paratuberculose, Veepeiler Varken, e.a.;
- de Vlaamse overheid;
- de provinciale overheden.

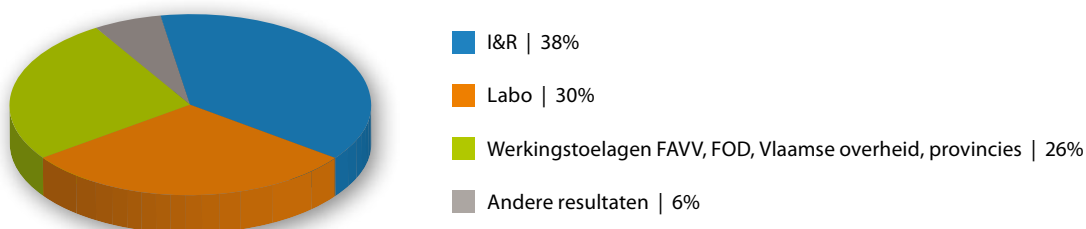
Aan uitgavenzijde boekte DGZ 1.024.000 euro meer dan in 2009, waarbij met name de aankopen voor het laboratorium (+315.000 euro) alsook de diensten & diverse goederen (+321.000 euro) in het oog springen.

De bezoldigingen, sociale lasten, inclusief de kosten voor uitzendkrachten lagen 174.000 euro lager dan in 2009.

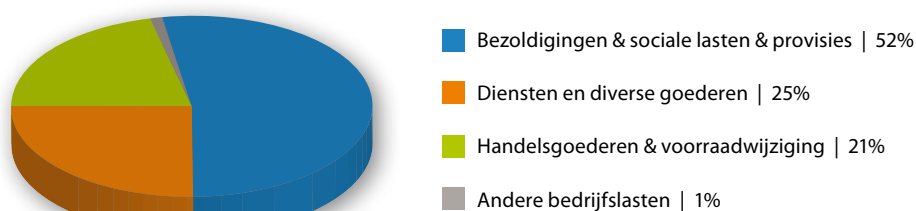
De figuren hieronder geven de belangrijkste componenten van de inkomsten en uitgaven weer.

Voor een gedetailleerde financiële analyse verwijzen we naar de jaarrekening 2010 in een afzonderlijk document.

Figuur 1: Verdeling inkomsten in 2010

Figuur 2: Verdeling uitgaven in 2010

Op het vlak van ICT was 2010 een jaar van consolidatie. Door het jaar heen werd er verder gesleuteld aan de operationele systemen, waaronder het DGZ-brede ARES, om te komen tot een volledig uitgewerkte en stabiele omgeving. Dankzij een constante en intense wisselwerking tussen de business units en de ICT-afdeling zijn we hierin geslaagd. Zo is het aantal 'openstaande issues' of op te volgen problemen in 2010 gestaag gedaald van meer dan 100 per maand in januari tot een gemiddelde van 50 per maand in het laatste kwartaal. Een halvering dus van het aantal nodige ingrepen.

2010 stond tevens in het teken van een interne reorganisatie. Dit met het oog op een efficiënter gebruik van de beschikbare middelen, zowel op het vlak van de medewerkers als op het vlak van de infrastructuur. Zo is de unit IT in 2010 opgesplitst in twee afdelingen, die elk zijn ondergebracht bij een andere unit:

- de afdeling ICT, met als hoofdtaak de ondersteuning van de bestaande operationele systemen, is ondergebracht bij de unit Algemene Diensten;
- de afdeling PDO, die zich toelegt op het projectmatig aansturen en coördineren van procesverbeteringen, is ondergebracht binnen de unit Services. Vanuit

Figuur 1: Totaal aantal openstaande issues

Figuur 2: Het ARES-systeem ondersteunt de voornaamste businessprocessen doorheen DGZ en draagt bij tot de efficiënte samenwerking tussen de verschillende units.

deze nieuwe afdeling wordt het geheel van een project opgevolgd, inclusief de IT-component, waar vroeger business en IT dikwijls naast elkaar aan projecten werkten, en de verantwoordelijkheden niet altijd even duidelijk waren. Dit gebeurt nu op een veel efficiëntere manier.

In haar nieuwe vorm heeft de afdeling ICT zich in 2010 voornamelijk toegelegd op:

- het adressenbeheer en facturatiegebeuren binnen DGZ. Een goede en snelle werking van deze processen is van het allergruotste

belang voor de organisatie. Dit luik was in de oorspronkelijke Sanitel- en ARES-toepassingen onvoldoende ontwikkeld, waardoor er in 2010 nog heel wat programmeerwerk nodig was om tot een goed werkend systeem te komen. Dit is vandaag grotendeels onder controle.

- het ontwerpen en maken van rapporten met behulp van de krachtige IBM-Cognos toepassing. Dit kadert in een meerjarenplan met betrekking tot een doorgedreven analytische rapportering en 'Business Intelligence'. De afdeling ICT heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de kostenbeheersing

binnen DGZ, en dit door het aanwerven van interne medewerkers. Dit kan tegenstrijdig lijken, maar interne medewerkers kosten niet alleen aanzienlijk minder dan externe consultants, maar ook verankeren ze door hun aanwezigheid de zeer waardevolle kennis binnen DGZ zelf.

Zo beschikt de ICT-afdeling vandaag over een eigen DotNet-ontwikkelaar en is er een tweede systeembeheerder aan boord. Deze laatste versterking heeft ons toegelaten de kost voor externe support aan infrastructuur met meer dan 10.000 euro per maand terug te dringen.

Werken aan de ICT-infrastructuur

De infrastructuur omvat de zware computers of servers die in een beveiligde ruimte staan, en de netwerkverbindingen binnen en tussen de verschillende sites. Hieraan zijn in 2010 belangrijke verbeteringen uitgevoerd.

De twee belangrijkste servers bij DGZ zijn in 2010 vervangen door nieuwe 'generatie-6' toestellen met virtualisatietechnologie. Dit betekent dat verschillende computers op één en hetzelfde toestel kunnen draaien. Zo realiseerden we een aanzienlijke kostenbesparing: naast de lagere initiële aankoopprijs, genieten we bovendien van een lager energieverbruik en minder onderhoud.

De nieuwe servers kunnen namelijk elk perfect een twintigtal machines aan die er virtueel op draaien. Als één van de productiemachines onderhoud nodig heeft of het begeeft, dan kan de andere het werk naadloos overnemen. Bij een normale werking verdelen ze de werklust, waardoor DGZ dag en nacht op volle toeren kan draaien.

De twee servers die vervangen zijn, hebben een tweede leven gekregen: na een grondige revisie, dienen ze nu om de test- en ontwikkelomgeving te versnellen. Daarnaast is de infrastructuur voor de afdeling Financiële Zaken opgewaarderd naar een nieuwe hardware- en softwareomgeving. De server waarop het boekhoudprogramma draaide, is vervangen door een nieuwe, krachtiger machine, zodat de afdeling vandaag op

een veel vlottere manier de vele miljoenen gegevens kan verwerken. In cijfers betekent dit dat de Windows 2000 32-bit versie op beide servers is vervangen door Windows 2008 64-bit versie; de database-server heeft een totale opslagcapaciteit van 1000 GB, beschikbaar op schijven die 400% sneller gegevens uitwisselen, en hij heeft twaalf processor-kernen ter beschikking in plaats van twee.

Ook binnen de unit Labo heeft ICT gezorgd voor een merkbare verbetering. Na een ernstige panne op de databankserver van het laboratoriuminformatiesysteem (LIMS) is met de hoogste spoed een nieuwe server opgezet. De omschakeling is gestart op vrijdag en werd nog tijdens het weekend afgerond. Resultaat is een verdubbeling van de beschikbare opslagcapaciteit en een verviervoudiging van de verwerkingsnelheid.

De vele interventies en de evolutie van de infrastructuur tijdens het jaar 2010 hebben ons er ten slotte toe aangezet een formele 'Service Level Agreement' of geschreven overeenkomst tussen de business en ICT uit te werken. Dankzij dit alles zijn we erin geslaagd om de kosten met een derde terug te dringen.

4 Bijlagen

- 57 Overzicht publicaties 2010
- 62 Lijst met afkortingen
- 63 Contactgegevens

Artikels in internationale tijdschriften

- Boyen F, **Vangroenweghe F**, Butaye P, **De Graef E**, Pasmans F, **Vanrobaeys M**, Haesebrouck F. Disk prediffusion is a reliable method for testing colistin susceptibility in porcine *E. coli* strains. *Veterinary Microbiology* 2010; 144: 359-362
- Laanen M, Beek J, Ribbens S, **Vangroenweghe F**, Maes D, Dewulf J. Bioveiligheid op varkensbedrijven: ontwikkeling van een online scoresysteem en de resultaten van de eerste 99 deelnemende bedrijven, *Vlaams Diergeneeskundig tijdschrift* 2010; 79, 302-306
- Maes D, Vander Beken H, Dewulf J, De Vliegheer S, **Castryck F**, de Kruif A. Het functioneren van de dierenarts binnen de Belgische varkenshouderij: een enquête bij praktici. *Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift* 2010, 79, 218-226
- Dewaele I, **Van Meirhaeghe H**, **Vanrobaeys M**, Ducatelle R, Wildemaue C, Rasschaert G, Herman L, Heyndrickx M, De Reu K. Occurrence and characterization of environmental *Salmonella Enteritidis* contamination on persisting layer farms. International Symposium *Salmonella* and Salmonellosis, Saint-Malo, France, 28-30 June 2010, 227-229
- Dewaele I, **Van Meirhaeghe H**, **Vanrobaeys M**, Wildemaue C, Ducatelle R, Rasschaert G, Herman L, Heyndrickx M, De Reu K. *Salmonella* Enteritidis contamination on persisting positive layer farms: Environmental Occurrence and characterization. XIIIth European Poultry Conference, Tours, France, August 23-27. World's Poultry Science Journal, volume 66 (supplement), 154
- **Miry C**. Principales pathologies et maladies porcines en Belgique. Journées nationales des GTV, Lille, France, 26-28 May 2010, 1153-1156
- Pardon B, **De Bleecker K**, Bax B, **Callens J** et al. Identification of infectious agents associated with bovine respiratory disease in white veal calves in Belgium. 26th World Buiatrics Congress, Santiago, Chili, 14-18 November 2010
- Pardon B, **Callens J**, **De Bleecker K**, Van Immerseel F et al. Mortality due to nutrition associated diseases in veal calves. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- Pluym L, Van Hoorebeke S, Lopez Rodriguez A, Dewulf J, **Vangroenweghe F**, Tuytens F, Maes D. Prevalence and risk factors of lameness and claw lesions in two types of group housing for pregnant sows. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- Pluym L, Van Hoorebeke S, Rodriguez A, Dewulf J, **Vangroenweghe F**, Tuytens F, Maes D. Prevalence and risk factors of lameness and claw lesions in two types of group housing for pregnant sows. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 47
- **Vandersmissen T**, **Vangroenweghe F**, **De Graef E**, **Van Driessche E**, **Castryck F**. Prevalence of subclinical urinary tract infections in the Belgian sow population. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Vangroenweghe F**, **Strubbe M**, **Van Driessche E**, Méroc E, Van Der Stede. Relationship between serological status of sows and the assignment as *Salmonella* risk farm in the Belgian *Salmonella* control program. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 177
- **Vangroenweghe F**, Suls L, **Van Driessche E**, **Vandersmissen T**, **Goyvaerts E**, **Castryck F**. Health bonus after transition to 4- or 5-week batch management systems. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Vangroenweghe F**, Suls L, **Van Driessche E**, **Vandersmissen T**, **Goyvaerts E**, **Castryck F**. Health bonus after transition to 4- or 5-week batch management systems. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 279

Abstracts & proceedings op wetenschappelijke congressen

- Boyen F, **Vangroenweghe F**, **De Graef E**, **Vanrobaeys M**, Haesebrouck F. Proceedings of the 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, May 27-28, 135
- **De Bleecker K**, **Ribbens S**, Pardon B. Cross-sectional survey of Se-status in 44 beef cattle herds in Flanders. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010

- **Vangroenweghe F, Vandersmissen T, De Graef E, Van Driessche E, Castryck F.** Prevalence of subclinical urinary tract infections in the Belgian sow population. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 155
- **Van Meirhaeghe H, Pierré E, Zoons J.** Impact of Worm Infections on the General Health of Laying Hens in Non-Cage Systems. XIIIth European Poultry Conference, Tours, France, 23-27 August 2010

Posters op wetenschappelijke congressen

- Cay A, Lefebvre DJ, Van der Stede Y, **Miry C**, Nauwynck HJ. Correlation between qPCR and virus isolation for the quantification of porcine circovirus type 2 in tissue samples from naturally infected pigs. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 320
- Dewaele I, Ducatelle R, **Van Meirhaeghe H**, Herman L, Heyndrickx M, De Reu K. Evaluation of *E. Coli* as Indicator for Monitoring the *Salmonella Enteritidis* Status of Layer Farms: Laboratory and Field Results. XIIIth European Poultry Conference, Tours, France, 23-27 August 2010, World's Poultry Science Journal Proceedings CD (EISSN: 1743-4777), Poser Session, 1-4
- Dewaele I, **Van Meirhaeghe H, Vanrobaeys M**, Wildemauwe C, Ducatelle R, Rasschaert G, Herman L, Heyndrickx M, De Reu K. *Salmonella Enteritidis* Contamination on Persisting Positive Layer Farms: Environmental Occurrence and Characterization. XIIIth European Poultry Conference, Tours, France, 23-27 August 2010, World's Poultry Science Journal Proceedings CD (EISSN: 1743-4777), S3 Poultry Product Safety, 1-4
- Dijkman R, Wellenberg G, Duinhof T, van der Heijden H, Peerboom R, Olvera A, **Miry C**, Rothkamp A, van Esch E. Phylogenetic analysis of Dutch and Belgian *haemophilus parasuis* isolates using ERIC-PCR. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 823
- **Geerinckx M, Van Meirhaeghe H**, Dewulf J, Van Immerseel F. Belgian control program for *Salmonella* in broilers. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- Nienhoff H, Baier S, Duinhof T, Eger S, Harlizius J, Lohner E, Niemeyer H, Barmettler T, Schoos J, Vergara H, Schoder G, **Vangroenweghe F**, Wettlaufer-Zimmer U. Development of a certification procedure for a PRRS-unsuspected status of AI-stations – a project of the swine health service, proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 553
- **Strubbe M, Vangroenweghe F**, Méroc E, Imberechts H, Van der Stede Y. Bacteriological prevalence in finishing pig farms assigned as *Salmonella* risk farms by serological screening. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Strubbe M, Vangroenweghe F**, Vermeersch K, Czaplicki G, Méroc E, Van der Stede Y. Checklist approach of the herd-specific *Salmonella* control program on assigned risk farms in Belgium. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Strubbe M, Vangroenweghe F**, Vermeersch K, Czaplicki G, Méroc E, Van der Stede Y. Checklist approach of the herd-specific *Salmonella* control program on assigned risk farms in Belgium. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- Vanderhaeghe C, Dewulf J, **Vangroenweghe F**, Steyaert M, De Jongh E, Villareal i, Lopez A, Del Pozo Sacristan R, Maes D. Effect of peroral iron supplementation in piglets on health and production, proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 1057
- **Vandersmissen T, Vangroenweghe F, De Graef E, Van Driessche E, Castryck F.** Subclinical urinary tract infections in the Belgian sow population: a prevalence study. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- **Vandersmissen T, Vangroenweghe F, De Graef E, Van Driessche E, Castryck F.** Prevalence of subclinical urinary tract infections in the Belgian sow population. IPVS studienamiddag – 25 jaar IPVS Belgian branch, Gent, Belgium, 25 November 2010
- **Vandersmissen T, Vangroenweghe F, De Jongh E, Van Driessche E, Maes D.** Serum micro-element reference values for gestating and lactating sows. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Vandersmissen T, Vangroenweghe F, De Jongh E, Van Driessche E, Maes D.** Serum micro-element reference values for gestating and lactating sows. IPVS studienamiddag – 25 jaar IPVS Belgian branch, Gent, Belgium, 25 November 2010
- **Vangroenweghe F, Claeerhout L, De Graef E, Lecluyse H, Kanora A.** Case report: therapeutical effect of Vetmulin® premix on a clinical outbreak of *Brachyspira murdochii* in a fattening herd in Belgium. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010

- **Vangroenweghe F, De Graef E, Claerhout L, Lecluyse H, Kanora A.** Case report: therapeutical effect of Vetmulin premix on a clinical outbreak of *Brachyspira murdochii* in a fattening herd in Belgium. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 737
- **Vangroenweghe F, De Graef E, Miry C, Castryck F.** Increased antimicrobial resistance for colistin of haemolytic *Escherichia coli* strains from clinical cases in Belgium using the E-test. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Vangroenweghe F, De Graef E, Miry C, Castryck F.** Increased antimicrobial resistance for colistin of Haemolytic *E. coli* strains from clinical cases in Belgium using the E-test. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- **Vangroenweghe F, De Graef E, Miry C, Castryck F.** Increased antimicrobial resistance for colistin of haemolytic *Escherichia coli* strains from clinical cases in Belgium using the E-test. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 777
- **Vangroenweghe F, De Graef E, Miry C, Castryck F.** Increased antimicrobial resistance for colistin of haemolytic *Escherichia coli* strains from clinical cases in Belgium using the E-test. IPVS studienamiddag – 25 jaar IPVS Belgian branch, Gent, Belgium, 25 November 2010
- **Vangroenweghe F, De Graef E, Miry C, Vanrobaeys M.** Recent antimicrobial sensitivity data of *brachyspira hyodysenteriae* in Belgium: an analysis of evolution. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Vangroenweghe F, De Graef E, Miry C, Vanrobaeys M.** Recent antimicrobial sensitivity data of *brachyspira hyodysenteriae* in Belgium. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- **Vangroenweghe F, De Graef E, Miry C, Vanrobaeys M.** Evolution of recent antimicrobial sensitivity data of *Brachyspira hyodysenteriae* in Belgium. IPVS studienamiddag – 25 jaar IPVS Belgian branch, Gent, Belgium, 25 November 2010
- **Vangroenweghe F, Méroc E, Imberechts H, Van der Stede Y.** Bacteriological prevalence in finishing pig farms assigned as *Salmonella* risk farms by serological screening. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- **Vangroenweghe F, Strubbe M, Van Driessche E, Méroc E, Van der Stede Y.** Relationship between serological status of sows and the assignment as *Salmonella* risk farm in the Belgian *Salmonella* control program. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Vangroenweghe F, Strubbe M, Van Driessche E, Méroc E, Van der Stede Y.** Relationship between serological status of sows and the assignment as *Salmonella* risk farm in Belgium. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- **Vangroenweghe F, Strubbe M, Van Driessche E, Méroc E, Van der Stede Y.** Relationship between serological status of sows and the assignment as *Salmonella* risk farm in the Belgian *Salmonella* control program. IPVS studienamiddag – 25 jaar IPVS Belgian branch, Gent, Belgium, 25 November 2010
- **Vangroenweghe F, Suls L, Van Driessche E, Vandersmissen T, Goyvaerts E, Castryck F.** Health bonus after transition to 4- or 5-week batch management systems. 14th International Conference on Production Diseases in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010
- **Vangroenweghe F, Suls L, Van Driessche E, Vandersmissen T, Goyvaerts E, Castryck F.** Health bonus after transition to 4- or 5-week batch management systems. IPVS studienamiddag – 25 jaar IPVS Belgian branch, Gent, Belgium, 25 November 2010
- **Vangroenweghe F, Vandersmissen T, De Jongh E, Van Driessche E, Maes D.** Serum macro-element reference values for gestating and lactating sows. 2nd European Symposium on Porcine Health Management, Hannover, Germany, 27-28 May 2010
- **Vangroenweghe F, Vandersmissen T, De Jongh E, Van Driessche E, Maes D.** Serum macro-element reference values for gestating and lactating sows. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 1047
- **Vangroenweghe F, Vandersmissen T, De Jongh E, Van Driessche E, Maes D.** Serum macro-element reference values for gestating and lactating sows. IPVS studienamiddag – 25 jaar IPVS Belgian branch, Gent, Belgium, 25 November 2010
- **Vangroenweghe F, Vandersmissen T, Van Driessche E, Maes D, De Jongh E.** Serum micro-element reference values for gestating and lactating sows. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 1046
- **Van Meirhaeghe H, Pierré E, Zoons J.** Impact of worm infections on the general health state of laying hens in non-cage systems. 14th International Conference on Production Diseases

in Farm Animals, Gent, Belgium, 20-24 June 2010

- Wellenberg G, Dijkman R, Duinhof T, van der Heijden H, Peerboom R, Olvera A, **Miry C**, Rothkamp A, van Esch E. Phylogenetic analysis of Dutch and Belgian *haemophilus parasuis* isolates using HSP60 sequence typing. Proceedings of the 21st IPVS Congress, Vancouver, Canada, 18-21 July 2010, 824

Artikels in andere tijdschriften

- **Callens J**. Vernieuwd abortusprotocol rundvee en kleine herkauwers. Landbouw en Techniek, 1, 15/1/2010, 29
- **De Bleecker K**. Hoe de opmars van botulisme stuiten? Landbouwleven, 8/1/2010, 13-14
- **De Bleecker K**. Onze koeien hebben meer Selenium nodig. Landbouwleven, 12/2/2010, 17-18
- **De Bleecker K**. Neospora oorzaak van veel abortusgevallen. Landbouwleven, 19/3/2010, 8-9
- **De Bleecker K**. Door teken overdraagbare infectieziekten bij onze runderen: een nieuw aandachtspunt bij het uitweiden. Drietandmagazine, 16/4/2010, 14
- **De Bleecker K**. Weidekoorts bij runderen. Boer en Tuinder, 16/4/2010, 13
- **De Bleecker K**. Tekeninfectie weidekoorts in opmars. Veeteelt, april 2010, 64
- **De Bleecker K**. Tick Borne Fever of weidekoorts. Landbouwleven, 7/5/2010, 13-14
- **De Bleecker K**. Nieuwe deelprojecten Veepeiler Rund. Boer en Tuinder, 14/5/2010, 7
- **De Bleecker K**. Nieuwe deelprojecten Veepeiler Rund. Drietandmagazine, 21/5/2010, 12
- **De Bleecker K**. Nieuwe deelprojecten Veepeiler Rund. Landbouwleven, 28/5/2010, 15
- **De Bleecker K**. Weidekoorts rukt op naar het noorden. Melkveebedrijf, 6, juni 2010, 23
- **De Bleecker K**. Dierziekten reizen mee, VeeteeltVlees, juni 2010, 10-11
- **De Bleecker K**. Dierziekten op reis, Veeteelt, juni 2010, 22-23
- **De Bleecker K**. Aankondiging 2 infoavonden: resultaten van de Veepeilerstudie rond luchtwegaandoeningen. De Kalverkrant, oktober-november-december 2010, 6
- **De Bleecker K**, Sarre C. Halt aan schurft. VeeteeltVlees, juni 2010, 26-27
- **De Bleecker K**, **Stoop S**. Aankoopprotocol om insleep van ziekten te voorkomen. Boer en tuinder, 24/12/2010, 7
- **De Bleecker K**, **Stoop S**. Aankoopprotocol DGZ, met financiële ondersteuning Sanitair Fonds, helpt insleep van ziekten te voorkomen. Drietandmagazine, 24/12/2010, 17
- **Geerinckx M**. Wat kan de *Salmonella*-dierenarts voor je doen? Landbouw en Techniek, 3, 12/2/2010, 43
- **Geerinckx M**, Kwaliteitsdagen Spoorwagens: de strijd met *Salmonella* consequent aanpakken. Pluimvee, juli/augustus 2010, 6
- **Geerinckx M**. *Salmonella* bij vleeskippen: nu aanpakken! Pluimvee, 1/10/2010, 5-6
- **Geerinckx M**. Schippers en Gallina werken aan het succesplan vleeskuikens. Pluimvee, 1/11/2010, 28-29
- Hendriks E, **Vangroenweghe F**. Dysenterie: preventieve hygiënemaatregelen. De Varkenswereld, 4, 2010, 13-16
- Hubert L, Willems W, **Stoop S**. Voorbereiden op het komende IBR-bestrijdingsplan. Landbouwleven, 05/3/2010, 15
- Hubert L, Willems W, **Stoop S**. BVD-dragers opruimen essentieel in aanpak ziekte. Landbouwleven 12/3/2010, 15-16
- Hubrecht L, Willems W, **Stoop S**. Voorkomen en bestrijden van IBR en BVD. Landbouw en Techniek, 16/4/2010, 9-11
- Huits D, Ghekiere G, **Callens J**. Gezond drinkwater ook tot bij de dieren? De Varkenswereld, 1, 10-13
- Huits D, Ghekiere G, **Callens J**. Raakt gezond drinkwater tot bij de dieren? Boer en Tuinder, 15/1/2010, 32
- Huits D, Ghekiere G, **Callens J**. Gezond drinkwater ook tot bij de dieren. Landbouwleven, 22/1/2010, 18-19
- Huits D, **Vandersmissen T**. Ook dieren houden van zuiver water. Landbouwleven, 19/3/2010, 10-11
- **Merchiers L**. Start deze winter met de bestrijding van IBR. Drietandmagazine, 26/11/2010, 16
- **Merchiers L**. Start tijdig met de bestrijding van IBR. Boer en tuinder, 3/12/2010, 9
- Pierré E, **Van Meirhaeghe H**. Impact van worminfecties op de algemene gezondheidsstatus van leghennen in niet-kooisystemen: een stand van zaken. Pluimvee, maart 2010, 28-30
- **Strubbe M**, **Vangroenweghe F**. *Salmonella*problematiek dwingt tot proactief handelen. Varkensbedrijf, 1, 8-10
- **Strubbe M**, **Vangroenweghe F**. Actieplan vergt nodige aandacht. Landbouw en Techniek, 3, 12/2/2010, 46-47
- **Strubbe M**. *Salmonella* stoppen betekent verspreiding vermijden. Landbouwleven, 3/9/2010, 20
- **Vandersmissen T**, **Miry C**. *C. Perfringens* vaak gezien bij diarree zuigende biggen. Landbouwleven, 6/8/2010, 15-16
- **Vandersmissen T**, **Vangroenweghe F**. Prevalentie van urineweginfecties bij zeugen: een screening op Vlaamse

- varkensbedrijven. De Varkenswereld, nr. 7, 10-12
- **Vangroenweghe F.** Monitoring in België vergelijkbaar met Nederland. GD Varken, maart 2010, 23
 - **Vangroenweghe F.** Dysenterie: heden en verleden – ziektebeeld. De Varkenswereld, 4, 6-7
 - **Vangroenweghe F.** Dysenterie: controle en eradicatiemogelijkheden. De Varkenswereld, 4, 8-11
 - **Vangroenweghe F.** L'amélioration de la Biosécurité – Un investissement nécessaire. L'essentiel du porc, 1/4/2010, 8-10
 - **Vangroenweghe F.** Dysenterie in opmars, bestrijding steeds moeilijker. Landbouwleven, 9/9/2010, 13
 - **Van Loo H.** Neospora doet koeien verwerpen. Boer en tuinder, 3/12/2010, 35
 - **Van Loo H.** Neospora-abortus in opmars! Drietandmagazine, 3/12/2010, 11
 - **Van Meirhaeghe H.** Controle op alle niveaus. Landbouw en Techniek 3, 12/2/2010, 40-42
 - **Van Meirhaeghe H, Vanrobaeys M.** Wetenschap ondersteunt *Salmonella*bestrijding op legbedrijven. Landbouw en Techniek 3, 12/2/2010, 44-46

Nieuwsbrieven

- **Bertels G.** Blauwtong: overzicht en huidige stand van zaken. Nieuwsbrief natuur en landschapsbeheer met kleine herkauwers, februari 2010

Brochures

- **De Bleecker K.** Brochure Veepeiler Rundvee
- **Vangroenweghe F.** Brochure Veepeiler Varkens

LIJST AFKORTINGEN

ADLO	Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid	IBR	infectieuze bovine rhinotracheitis
AGP	agar gel precipitatie	IKB	integrale ketenbeheersing
ALV	Agentschap voor Landbouw en Visserij	IKM	Integrale Kwaliteitszorg Melk
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos	ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
App	Actinobacillus pleuropneumoniae	ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
AR	atrofische rhinitis	IVB	Interprofessionele Vereniging voor het Belgisch vlees
ARES	Animal Registration and Epidemiologic Support system	KB	Koninklijk Besluit
ARSIA	Association Régionale de Santé et d'Identification Animales	KHK	Katholieke Hogeschool Kempen
BELAC	Belgische accreditatie-instelling	KI	kunstmatische inseminatie
BSE	boviene spongiforme encefalopathie	LIMS	laboratorium informatiemanagement systeem
BVD	boviene virale diarree	MCC	Melkcontrolecentrum Vlaanderen
CAE	caprine arthritis encephalitis	NCD	Newcastle disease
CODA	Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie	NUKA	nuchtere kalveren
CRV	Coöperatie Rundveeverbetering	PCLT	Praktijkcentrum voor Land- en Tuinbouw
DGZ	Dierengezondheidszorg Vlaanderen	PCR	polymerase chain reaction (polymerase-kettingreactie)
DEO	Diergeneeskundige & Epidemiologische Ondersteuning	PDO	Product- & dienstontwikkeling
ELISA	enzyme-linked immuno sorbent assay	PIA	porcine intestinal adenomatosis
EU	Europese Unie	PIVAL	Proefcentrum voor Innovatie, Verbreding en Advies voor Landbouw en veehouderij
FAVV	Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen	POVLT	Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw
FOD	Federale Overheidsdienst	PRRSV	porcine reproductive en respiratory syndrome virus
fte	fulltime equivalent (voltijdse equivalenten)	PVL	Proef en Vormingscentrum voor de Landbouw
gB	glycoprotëïne B	SAP	Salmonella Actieplan
gE	glycoprotëïne E	SGH	schapen, geiten en hertachtigen
GZA	Gezondheidsadministratie	VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
HI	haemaglutinatie inhibitie	VKI	voedselketeninformatie
I&R	Identificatie & Registratie	VLM	Vlaamse Landmaatschappij
		VRS	Voice Registration System

Maatschappelijke zetel/site Drogenen

Deinse Horsweg 1
9031 Drogenen
e-mail: info@dgz.be

Site Torhout

Industrielaan 29
8820 Torhout

Site Lier

Hagenbroeksesteenweg 167
2500 Lier

Klantendienst identificatie & registratie (I&R)

tel. 078 05 05 23
fax 078 05 23 23
e-mail: i&r@dgz.be

Klantendienst laboratorium & services diergezondheid

tel. 078 05 05 24
fax 078 05 24 24
e-mail: vetinfo@dgz.be

Klantendienst algemene diensten

tel. 078 05 05 25
fax 078 05 25 25
e-mail: boekhouding@dgz.be

Colofon

Verantwoordelijk uitgever

Denis Volckaert, Directeur
Deinse Horsweg 1, 9031 Drongen

Coördinatie en eindredactie

Dominiek Schollaert,
Coördinator communicatie

Grafische vormgeving

zorragraphics.be

Drukwerk

Drukkerij De Maertelaere (Aalter)

Fotografie

Archief van DGZ
Coverfoto: Ingrid De Mecheleer